

Pelastustoimen palvelut Etelä-Savon hyvinvointialueella 2025

Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arvio

Koonnut Johannes Ketola

Tekijät: Anna Ahola, Sari Heinänen, Jussi Herranen, Kai Horelli, Vesa Hällfors, Pauliina Kopra, Valtteri Korhonen, Tero Kuusisto, Arto Laine, Jari Laine, Sampsa Lintunen, Piia Manninen, Eero Nyman, Outi Ohtamaa, Jorma Pikkarainen, Jarno Soisalo, Jari Valtanen & Johannes Ketola (toim.)

ISBN (PDF): 000-000-000-000-0

ISSN (verkkojulkaisu): 0000-0000

URN:ISBN:000-000-000-000-0

Julkaisun osoite: xxxx

Sivumäärä: 95

Kieli: Suomi

Julkaisija: Pelastustoimen ja varautumisen osasto, pelastustoimen yksikkö

Kuvailulehti

Julkaisusarjan nimi ja numero: Julkaisusarjan nimi Raportteja 00/0000

Osasto ja yksikkö: Pelastustoimen ja varautumisen osasto, pelastustoimen yksikkö

Tekijät: Johannes Ketola (toim.) & al.

Julkaisun nimi: Pelastustoimen palvelut Etelä-Savon hyvinvointialueella 2025

Tiivistelmä:

Lupa- ja valvontavirasto laatii vuosittain pelastustoimen järjestämistä koskevan asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain ja valtakunnallisesti. Arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille.

Vuonna 2025 Etelä-Savon pelastustoimen palvelutaso toteutui pääosin, mutta puutteita havaittiin onnettomuuksien ehkäisyssä, valvonnassa ja vapaaehtoisresursseissa. Turvallisuusviestintä ja onnettomuusseuranta toimivat hyvin, mutta valvontavelka kasvoi, palvelujen saatavuus ei ollut yhdenvertaista ja asuinrakennusten valvonta jäi vähäiseksi.

Pelastustoiminnan toimintavalmius oli pääosin riittävä, mutta pelastusjoukkueen vasteajat olivat keskimääräistä heikommät ja hälytyskäytännöissä esiintyi puutteita. Suorituskyky oli pääosin hyvä, mutta sopimushenkilöstön saatavuus heikentää toimintaa ja kemikaalisukeltajien määrää tulee lisätä.

Voimavarat ovat pääosin riittävät, mutta kaluston ikääntyminen ja paloasemaverkon puutteet edellyttävät investointeja. Suunnitelmat ovat pääosin kunnossa, mutta niiden kehittämisessä on vielä vähäisiä puutteita. Vapaaehtoistoiminta on keskeistä, mutta henkilöstö ei riitä kaikilla alueilla. Väestönsuojelun varautuminen on pääosin kunnossa, mutta suunnitelmia tulee viimeistellä.

Keskeiset kehitystarpeet kohdistuvat valvontavelan vähentämiseen, palvelujen yhdenvertaisuuteen, toimintavalmiuden ja hälytysprosessien parantamiseen, sopimushenkilöstön vahvistamiseen sekä kalusto- ja kiinteistöinvestointien toteuttamiseen.

Asiasanat: pelastustoimi, asiantuntija-arvio, palvelutaso, hyvinvointialue

Informationssida

Publikationsseriens namn och nummer: Julkaisusarjan nimi Raportteja 00/0000

Avdelningen och enhet: Avdelningen för räddningsväsendet och beredskapen, enheten för räddningsväsendet

Sammanställd av: Johannes Ketola (red.) & al.

Publikationens titel: Pelastustoimen palvelut Etelä-Savon hyvinvointialueella 2025

Referat:

Text...

Ämnesord: räddningsväsendet, expertbedömning, servicenivå, välfärdsområde

Sisällys

Kuvailulehti.....	3
Informationssida	4
Sisällys	5
1. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut	7
2. Pelastustoiminnan palvelut	30
3. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	68
4. Väestönsuojelun palvelut	76
5. Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset	85
6. Menetelmät ja laatuseloste	91
Lähteet ja arvioinnissa käytetty aineisto	94

Lukijalle

Lupa- ja valvontavirasto valmistelee pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 14 §:n mukaisesti pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi vuosittain asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain.

Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden ja laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä sekä investointien tarvetta ja vaikutuksia.

Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa. Asiantuntija-arvioilla on merkittävä asema sisäministeriön, valtiovarainministeriön ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa.

Vastuu pelastustoimen järjestämisestä on vuoden 2023 alusta alkaen 21 hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungilla. Vuonna 2026 laadituissa arvioissa tarkastellaan pelastustoimen palveluja ja niiden tasoa sisällöllä, joka on määritelty sisäministeriön asetuksessa hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä Lupa- ja valvontaviraston asiantuntija-arviosta (21.12.2022/1213).

Arvioinnin pääasiallinen tietolähde on hyvinvointialueiden vuosittaiset selvitykset. Arvioinnissa käytetään myös Lupa- ja valvontaviraston valvontatyössä esille tullutta tietoa, kuten kanteluratkaisuja ja korjausmääräyksiä. Arviointityössä voidaan hyödyntää myös hyvinvointialueen omavalvonnan tuottamaa tietoa, keskeisiä toimintaa määrittäviä dokumentteja, kuten palvelutasopäätöksiä, sekä pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastoja (Pronto). Arvioinnin laatimiseen osallistui Lupa- ja valvontaviraston Pelastustoimen yksikön koko henkilöstö. Arvioinnissa on hyödynnetty julkisen aineiston käsittelyssä ja tiivistämisessä tekoälyä

Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Arviot tukevat myös hyvinvointialueen pelastustoimen riskiperusteista suunnittelua.

Kiitämme Etelä-Savon hyvinvointialueen yhteyshenkilöitä ja asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä ja panostuksesta arviointikokonaisuudessa.

1. Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut

Tässä luvussa arvioidaan onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tarvetta, saatavuutta ja kehitystarvetta. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ovat pelastustoimelle kuuluva

- ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä
- palontutkinta
- yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- onnettomuuskehityksen seuranta
- valvontatehtävät
- valmiustarkastukset.

1.1. Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastustoimelle kuuluvaa ohjausta ovat muun muassa

- rakentamisen ja pelastussuunnitelmien laatimisen ohjaus
- poistumisturvallisselvitysten laatimisen ohjaus ja viranomaisen suorittama arviointimenettely
- omatoimisen varautumisen tukeminen
- pelastustoimen laitteiden ja laitteistojen kunnossapidon ohjaaminen.

Neuvontaa voidaan antaa muun muassa neuvontapuhelin- ja neuvontasähköpostipalvelujen kautta. Turvallisuusviestintää ovat muun muassa turvallisuuskoulutus, turvallisuusneuvonta, yleisötapaukset, sosiaalisen median viestintä ja muu mediaviestintä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintaympäristön riskeissä ei tapahtunut muutoksia, jotka olisivat vaikuttaneet palveluiden tuottamiseen. Sen sijaan henkilötyövuosien vähennys pienensi onnettomuuksien ehkäisyn resursseja, mikä näkyi suunnitteluperusteissa muun muassa turvallisuusviestinnän tavoitetaso laskuna ja suunnitelman uudelleentarkasteluna.

Palvelutarpeeseen vastattiin kehittämällä toimintamalleja, lisäämällä sähköisten viestintäkanavien käyttöä sekä laajentamalla henkilöstön osallistumista turvallisuusviestintään. Yhteistyötä hyvinvointialueen, muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa vahvistettiin, ja viestintää kohdennettiin muun muassa ikääntyneisiin ja kausiväestöön.

*Turvallisuus-
viestintää tehtiin
valtakunnallista
keskiarvoa
enemmän.*

Pelastustoimen ohjaus-, neuvonta ja turvallisuusviestintäpalveluita ohjataan vuosittain päivitettävällä ja hyväksyttävällä turvallisuusviestinnän suunnitelmalla. Vuoden 2025 aikana laadittiin myös koko Eloisan HYTE-suunnitelma. Pelastustoimi oli tässä työssä vahvasti mukana, ja nyt pelastustoimen turvallisuusviestinnän suunnitelma on oma kokonaisuutensa, mutta integroitu osaksi Eloisan HYTE-suunnitelmaa ja -työtä. Tämä on valtakunnallisestikin edelläkävijyyttä hyvinvointialueiden HYTE-työssä.

Pelastustoimen vuodelle 2025 voimassa olleen palvelutasopäätöksen mukaan turvallisuusviestinnällä pyritään tavoittamaan vuosittain 12 % Etelä-Savon asukkaista. Keinoina ovat tiedotus pelastuslaitoksen omissa kanavissa ja median kautta, turvallisuusneuvonta ja -koulutukset sekä osallistuminen erilaisiin yleisöläisyyksiin. Vuonna 2025 turvallisuusviestinnällä tavoitettiin noin 16,4 % alueen asukkaista, eli tavoite ylitettiin mukavasti. Lisäksi pelastustoimen sosiaalisen median kanavilla oli yhteensä yli 4,1 miljoonaa katselukertaa, mikä oli edellisvuoteen nähden melkein 6-kertainen määrä. Turvallisuusviestinnän palveluilla arvioidaan saadun kehittävä vaikutusta asukkaiden turvallisuuskulttuuriin, omatoimiseen varautumiseen sekä toimintaan onnettomuus- ja häiriötilanteissa.

Muu tieto

[Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2025–2026](#)

Palvelutasopäätöksessä on kuvattu, että ohjaus ja neuvonta kattavat pelastuslain velvoitteisiin liittyvän yleisen ohjauksen, pelastussuunnitelmien ohjauksen, paloteknisten laitteiden ohjauksen sekä poistumisturvallisuusselvitysten käsittelyn. Rakentamisen ohjausta on käsitelty yleisellä tasolla ja tarkemmin valvontatoiminnan yhteydessä. Henkilöstöresursseja ei ole määritelty erikseen eikä erillisestä neuvontapalvelusta ole mainintaa.

Palvelutasopäätöksessä on päätetty, että ohjaustehtäviä toteuttavat erityisesti päällystöviranhaltijat yhdessä muun henkilöstön kanssa. Turvallisuusviestintää koordinoi nimetty vastuuhenkilö ja se kuuluu kaikille työntekijöille.

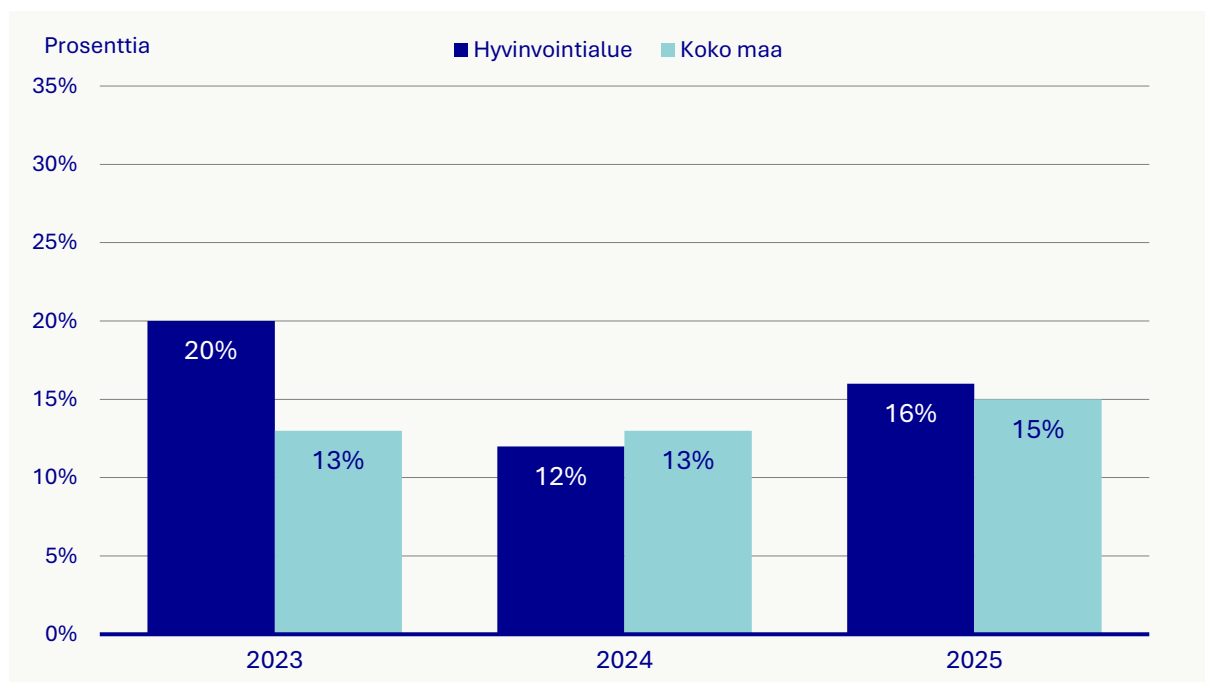
Turvallisuusviestinnällä tavoitellaan vuosittain noin 12 % väestön tavoittamista, ja toimintaa ohjaa vuosittain laadittava suunnitelma, jossa määritellään kohderyhmät, keinot ja toteuttajat. Sopimuspalokunnat osallistuvat turvallisuusviestintään.

Palvelutasopäätöksessä kehittämistarpeeksi on tunnistettu ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän kohdentaminen erityisesti harva-alueilla asuviin ikäihmisiin ja tuetusti kotona asuviin, kausiväestöön sekä vesistö- ja maastopaloriskeihin.

Pronton tilastot

Etelä-Savon pelastuslaitos järjesti Pronto-järjestelmästä saadun tilastotiedon perusteella vuonna 2025 yhteensä 373 turvallisuusviestintään liittyvää tilaisuutta, johon osallistui 21 231 henkilöä. Tilaisuuksien osallistujamäärä vastaa 16 % hyvinvointialueen asukasmäärästä. Valtakunnallisesti turvallisuusviestintään osallistui keskimäärin 15 % alueen väkiluvusta. Prosentuaaliset osuudet turvallisuusviestinnällä tavoitettujen henkilöiden määrästä hyvinvointialueella on esitetty alla (Kuva 1).

Turvallisuusviestinnän toteuma Etelä-Savon hyvinvointialueella¹

Kuva 1: Kooste turvallisuusviestinnällä tavoitettujen asukkaiden määrästä vuosina 2023–2025.

¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 29.1.2026.

Turvallisuusviestintätilaisuudet jakautuivat valistuskampanjoihin (14 kappaletta), messuihin tai muihin yleisötilaisuuksiin (73 kappaletta), turvallisuusneuvontaan (42 kappaletta) sekä turvallisuuskoulutukseen (244 kappaletta). Erilaisiin turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuneiden henkilöiden prosenttiosuudet koko turvallisuusviestintätilaisuuksiin osallistuvasta henkilömäärästä sekä vertailu edelliseen vuoteen ja valtakunnallisiin keskiarvoihin on esitetty alla (Taulukko 1).

Kooste turvallisuusviestinnästä Etelä-Savon hyvinvointialueella²

Taulukko 1: Tilaisuuksien määrät ja toteutustavat vuonna 2025.

	Vuosi 2025	Edellinen vuosi	Valtakunnallinen keskiarvo 2025
Tilaisuuksien lukumäärä (*kpl/1000 asukasta)	373 kpl (*2,9)	271 kpl (*2,1)	(*1,6)
Osallistujia väkiluvusta	16 % (21 231 hlöä)	12 % (16 237 hlöä)	15 %
Osallistujien osuudet toteutustavoittain			
Valistuskampanja	15 %	11 %	10 %
Messut tai muu yleisötilaisuus	43 %	53 %	57 %
Turvallisuusneuvonta	7 %	6 %	8 %
Turvallisuuskoulutus	35 %	30 %	25 %

Turvallisuusviestintä jakautuu alueen eri kuntien välillä siten, että eniten turvallisuusviestintätilaisuuksia järjestettiin Mikkelissä, jossa tilaisuuksien lukumäärä oli 186, ja vähiten tilaisuuksia järjestettiin Sulkavalla, jossa tilaisuuksien lukumäärä oli kolme. Suurin osallistujamäärä suhteessa väkimäärään oli Puumalassa (40 %) ja pienimillään Sulkavalla (yksi prosentti). Sellaisia kuntia, joissa turvallisuusviestintätilaisuuksia järjestettiin 10 tai vähemmän, ja joissa tavoitettiin viisi prosenttia tai vähemmän asukkaista, oli alueella yksi kappale.

² Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 29.1.2026 & 16.2.2026.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä toteutuvat pääosin palvelutasopäätöksen mukaisesti. Palvelutasoa on jouduttu sopeuttamaan henkilöstövähennyksen vuoksi. Turvallisuusviestinnän tavoitavuus ylittää sekä asetetun tavoitteen että valtakunnallisen keskiarvon. Turvallisuusviestinnän alueellisen kohdentumisen toteutumisen arviointia vaikeuttaa runsas kausiväestö, mutta kohdentuminen vaikuttaa epätasaiselta.

Ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän tarpeessa ei ole raportoitu sopeuttamistarpeen lisäksi muita muutoksia.

Alue ei ole eritelty tarkemmin yleisen ohjauksen ja neuvonnan palvelutarpeita, palveluiden toteuttamista tai kehitystarpeita. Annettujen tietojen perusteella ei tarkempaa arviota pelastustoimelle kuuluvan ohjauksen ja neuvonnan toteutumisesta voida tehdä.

Pelastuslaitoksella ei ole käytössä erillistä neuvontapalvelua, mutta asiantuntijoiden yhteystiedot ovat saatavilla verkkosivuilla.

Pelastuslaitos on tavoittanut palvelutasopäätöksessä asetetut turvallisuusviestinnän tavoitteet. Alueella on järjestetty 373 turvallisuusviestintätilaisuutta. Pelastuslaitos on tavoittanut turvallisuusviestinnällä valtakunnallista keskiarvoa enemmän osallistujia väkilukuun verrattuna.

Resursseja ei ole määritetty täsmällisesti palvelutasopäätöksessä. Toiminta perustuu koko henkilöstön ja sopimuspalokuntien osallistumiseen. Selvityksessä resurssien riittävyyttä ei arvioida, eikä kehittämistarpeita ole tunnistettu. Resurssien riittävyyttä ei voida arvioida annetuilla tiedoilla.

Turvallisuusviestinnän saatavuus ei ole alueella yhdenvertaista. Turvallisuusviestintä kattaa koko alueen, mutta Pron ton tilastojen mukaan tapahtumat jakautuivat epätasaisesti alueen eri kuntien välillä.

Kehitystarpeet kohdentuvat palvelun yhdenvertaiseen saatavuuteen.

1.2. Palontutkinta

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ja vahinkojen ehkäisy sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyä ja selvitetään palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja pelastustoiminnan kulku. Palontutkinta on jaettu tyypillisesti tasoille 1–3³. Pelastuslaitokset suorittavat pääsääntöisesti palontutkinnan tasoilla 1 ja 2.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan toimintaympäristössä ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat palontutkinnan palveluiden tuottamiseen. Palontutkintaa toteutettiin vuonna 2025 palvelutasopäätöksen mukaisesti. Aivan kaikkia Etelä-Savon palontutkinta ohjeen kynnysten mukaisia tutkintoja ei saatu valmiiksi vuoden 2025 puolella.

Palontutkinnan resurssi vastasi pääosin palvelutasopäätöksen henkilöstötavoitetta, ja alueellisen kattavuuden parantamiseksi henkilöstöä koulutetaan lisää. Palontutkijoille suunnattua täydennyskoulutusta toteutettiin vuosina 2024 ja 2025 aiempaa enemmän. Palontutkinnalla on saatu esille kehittämiskohteita rakenteellisen paloturvallisuuden asioihin, sekä teemoja valvonta- ja turvallisuusviestintätöihin. Pidemmällä aikavälillä parannetaan turvallisuutta.

Muu tieto

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2025–2026

Palvelutasopäätöksessä on päätetty, että pelastuslaitos suorittaa palontutkintaa pelastuslain 41. pykälän mukaisesti. Pelastuslaitoksella on vähintään kuusi nimettyä palontutkijaa, riittävästi eri paloasemaryhmien alueille jakautuneena.

Palvelutasopäätöksessä on päätetty palontutkinnan suorittamisen perusteista. Onnettomuusuhkia ja toteutuneita onnettomuuksia seurataan talousarvioseurannan yhteydessä ja vuosittain. Päätöksessä on tuotu kehittämistarpeina esiin palontutkinnan resurssin varmistaminen, palontutkinnan koulutuksen suunnitelmallinen toteuttaminen sekä palontutkinnan kehittäminen pelastustoiminnan kulun selvittämisen osalta. Lisäksi on tuotu esiin tarve kehittää palontutkinnan varusteita ja kalustoa sekä selvittää mahdollisuutta hankkia palontutkinta-auto tai muokata sellainen sopivasta pelastustoiminnan ajoneuvosta.

³ Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja (2014), s. 11–12.

Pronton tilastot

Alueella on Pronto-järjestelmästä saadun tilaston mukaan ollut vuonna 2025 yhteensä 332 tulipaloja, joista vakavia henkilö tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneita tulipaloja oli yhteensä kahdeksan kappaletta. Pelastuslaitos on suorittanut viime vuoden aikana yhteensä 277 palontutkintaa vähintään tasolla 1. Tasolla 2 on tehty 21 palontutkintaa. (Taulukko 2.)

Tulipalojen määrä Etelä-Savon hyvinvointialueella⁴

Taulukko 2: Kooste kaikista tulipaloista ja tutkituista tulipaloista vuonna 2025.

	Alue	Koko maa
Tulipaloja yhteensä	332 kpl	11 270 kpl
Tulipalot, joissa vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja	8 kpl	202 kpl
Tulipalot, joissa syttymissyy arvioitu vähintään tasolla I	277 kpl	9974 kpl
Tulipalot, jotka tutkittu tasolla II	21 kpl	363 kpl

Pronton tilaston mukaan vuonna 2025 tulipalojen syttymissyytä alueella ei ole voitu arvioida 55 tapauksessa (17 %) vähintään tason 1 palontutkinnassa. Tutkinnoissa, joissa syttymissyytä ei voida arvioida, alue on 17 prosentin osuudella valtakunnallista keskitasoa (11 %) heikompi.

Taulukossa 3 on esitetty tarkemmat tiedot palontutkinnasta alueella vuodesta 2025. Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista paloista 25 prosentissa tutkinnan laajuus ei ole vastannut päätettyä palvelutasoa. Alueella oli kaksi tason 2 palontutkintaa kesken. (Taulukko 3.)

⁴ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 17.2.2026.

Palontutkinta Etelä-Savon hyvinvointialueella⁵

Taulukko 3: Kooste palontutkinnasta vuonna 2025.

	Alueen %-osuus	Koko maan %-osuus
Tulipalon syttymissyy on voitu arvioida kaikista tulipaloista vähintään palontutkinnan tasolla I	83 %	89 %
Tason II palontutkinnat kaikista tulipaloista	6 %	3 %
Tason II palontutkinnat syttymiskohdasta levinneistä rakennuspaloista	26 %	20 %
Tason II palontutkinnat vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneista tulipaloista	50 %	84 %
Tason II palontutkinnat yli 200 000 omaisuusvahinkoja aiheuttaneista rakennuspaloista	80 %	63 %
Tason II palontutkinnat vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista tulipaloista (*edellinen vuosi)	75 % (*100 %)	72 % (*75 %)

Pronto-järjestelmästä saadun tilaston mukaan vuonna 2025 tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheutetuista paloista poliisille ilmoitettiin 44 prosentissa (56 kappaletta) kaikista tapauksista (128 kappaletta). Tahallisia paloja ilmoitettiin 77 % ja tuottamuksellisia paloja 49 %. Lisäksi paloja, joiden syttymissyytä ei voi arvioida, ilmoitettiin 22 %. Tarkemmat tiedot tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittamisesta alueella on esitetty alla (Taulukko 4).

Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen poliisille Etelä-Savon hyvinvointialueella⁶

Taulukko 4: Kooste ilmoittamisesta vuonna 2025

	Alue	Koko maa
Tahallisia ja tuottamuksellisia paloja yhteensä	128 kpl	4734 kpl
Ilmoitettujen lukumäärä	56 kpl	2286 kpl
Ei ilmoitettujen lukumäärä	72 kpl	2448 kpl
Ilmoitus % (lakisääteinen velvollisuus 100 %)	44 %	48 %
Ilmoitus % edellisenä vuonna	38 %	52 %

⁵ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 17.2.2026.

⁶ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 17.2.2026.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Tulipalojen määrä vuonna 2025 oli 332, ja niissä syttymissyy arvioitiin 83 prosentissa vähintään tasolla 1. Tulipalojen syttymissyy on kyetty arvioimaan valtakunnallista keskiarvoa harvemmin.

Palontutkinnan palvelun saatavuus ei vastaa päätettyä palvelutasoa. Kaikkia vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja ei tutkittu.

Tahallisten ja tuottamuksellisten palojen ilmoittaminen poliisille toteutui vain 44 prosentissa tapauksista. Asiassa on tapahtunut pientä parannusta edellisestä vuodesta. Tulos on valtakunnallista keskiarvoa heikompi.

Alue ei ole tuonut alueellisen jakautumisen haasteiden lisäksi muita puutteita palontutkinnan resurssissa. Selvityksessä ei kuvata tarkemmin palvelutasopäätöksessä asetettujen kehitystarpeiden tilannetta. Kehitystarpeita ja tavoitteisiin pääsyä ei voida tarkemmin arvioida annetuilla tiedoilla.

1.3. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten ja alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Muita viranomaisia ovat esimerkiksi rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoitusviranomaiset, ympäristö- ja ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, poliisi, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä sosiaali- ja terveysturvan viranomaiset. Nuohoojat ovat myös keskeisiä yhteistyötahoja.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen luvun 1.1 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi -alaluvun mukaan yhteistyötä kohdennetaan palvelutasopäätöksen mukaisesti riskiperusteisesti erityisesti harva-alueilla asuvien ikäihmisten, tuetusti kotona asuvien sekä kausiväestön turvallisuuden parantamiseen sekä harva-alueiden, kylä- ja saariston turvallisuuden kehittämiseen.

Yhteistyötä toteutetaan laajasti eri viranomaisten ja yhteisöjen kanssa, ja sitä edistetään vastuuhenkilöiden kautta sekä osallistumalla muiden toimijoiden hankkeisiin ja projekteihin. Keskeinen rooli on maakunnallisilla varautumisrakenteilla (valmiusjohtoryhmä ja valmiusfoorumi) sekä kuntien kanssa tehdyllä varautumisen ja valmiussuunnittelun yhteistyöllä.

Käytännön tasolla yhteistyö näkyy muun muassa tiiviinä liikenneturvallisuusyhteistyönä poliisin, Liikenneturvan ja kuntien kanssa, asiantuntijalausuntojen antamisena ja valvontayhteistyönä. Lisäksi yhteistyötä on kohdennettu konkreettisiin teemoihin, kuten ikäihmisten kotona asumisen turvallisuuteen, kausiväestön tavoittamiseen, vesistö- ja maastopaloriskeihin sekä kylä- ja saaristoturvallisuuden kehittämiseen.

Yhteistyötä toteutetaan myös hanketoiminnan kautta. Esimerkkinä mainitaan kyläturvallisuuden kehittämishanke, jossa pelastustoimi toimii kumppanina.

Selvityksen muissa luvuissa onnettomuuksien ehkäisyä kuvataan erityisesti ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän kohdentamisen sekä yhteistyön kautta.

Pelastuslaitoksen mukaan ohjausta, neuvontaa ja turvallisuusviestintää pyritään kohdentamaan entistä painotetummin alueen riskien kannalta harva-alueella asuville ikäihmisille, tuetusti kotona asuville sekä alueen kausiväestölle. Viestintää kohdennetaan myös vesistö- ja maastopaloriskien ennaltaehkäisemiseksi. Yhteistyötä suunnataan erityisesti alueellisessa riskiarviossa esille nousseisiin painotuksiin, jotka liittyvät näiden kohderyhmien ja alueiden turvallisuuden parantamiseen sekä harva-alueiden, kylä- ja saaristoturvallisuuden kehittämiseen. Lisäksi selvityksen mukaan Etelä-Savossa käytännössä koko henkilöstö osallistuu onnettomuuksien ennaltaehkäisytyöhön ja turvallisuusviestintään, ja turvallisuusviestinnän suunnitelma ja työ on integroitu osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kokonaisuutta.

Muu tieto

[Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2025–2026](#)

Palvelutasopäätöksessä on päätetty, että pelastuslaitos ylläpitää aktiivista ja jatkuvaa yhteistyötä viranomaisten ja yhteisöjen kanssa onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä osallistuu mahdollisuuksiensa mukaan turvallisuutta edistäviin hankkeisiin. Yhteistyö perustuu pääosin päällystöviranhaltijoiden asiantuntijatyöhön ja viranomaisohjaukseen. Lisäksi pelastuslaitos käsittelee viranomaisten ja nuohoojien ilmoituksia palonvaaroista ja muista riskeistä sekä käynnistää niiden perusteella tarvittavat toimenpiteet riskinarvion pohjalta.

Palvelutasopäätöksen mukaan eri sidosryhmien kanssa tehtävä yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi on ollut määrältään ja laadultaan riittävää, eikä yhteistyössä ole havaittu merkittäviä kehittämistarpeita. Tästä huolimatta yhteistyölle on asetettu kehittämistarve, jonka mukaan yhteistyötä tulee palvelutasokaudella kohdentaa aiempaa painotetummin alueellisessa riskiarviossa tunnistettuihin kohderyhmiin, kuten harva-alueilla asuviin ikäihmisiin, tuetusti kotona asuviin sekä kausiväestöön, sekä harva-alueiden, kylien ja saariston turvallisuuden kehittämiseen.

[Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen valvontasuunnitelma 2025](#)

Valvontasuunnitelmassa on tunnistettu asumisturvallisuuden osalta tarve laajalle ja pitkäjänteiselle yhteistyölle yksityisten ihmisten ja yhteisöjen kanssa, jotta näiden tahojen vastuuta ja valmiuksia voidaan lisätä asumisturvallisuuden parantamisessa. Yksin asuvien iäkkäiden henkilöiden turvallisuuden parantamiseksi on esitetty yhteistyön jatkamista ja kehittämistä sosiaali- ja terveysturvanomaisten kanssa. Edeltävinä vuosina ikäihmisten kodinturvallisuuden parantamiseksi käynnistetyn hankkeen myötä perustetut yhteistoimintaryhmät kokoontuvat säännöllisesti. Lisäksi pelastuslaitos tekee yhteistyötä järjestöjen, teollisuuden ja elinkeinoelämän kanssa erityisesti valmiusfoorumin kautta.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Alue on tunnistanut keskeisiä yhteistyöviranomaisia ja muita toimijoita alueellaan. Tahoja ovat selvityksen mukaan kunnat, poliisi, liikenneturva, ensihoito, Eloisan ikääntyneiden palvelut, valmiusjohtoryhmä, valmiusfoorumi, Järvi-Suomen Kylät ry, kuntien toimialat ja muut paikalliset yhteisöt.

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi vastaa pääosin (palvelutasopäätöksen asettamia) alueen tarpeita ja tavoitteita.

Alue on tuonut esiin, että onnettomuuksien ehkäisemiseksi tehtävään yhteistyöhön on riittävät resurssit.

Alueen arvion mukaan yhteistyö on monipuolista ja vakiintunutta sekä määrältään ja laadultaan riittävää.

Selvityksen perusteella alue on kyennyt vastamaan palvelutasopäätöksessä asettamaansa kehitystarpeeseen koskien yhteistyön suuntaamista alueellisessa riskiarviossa esille nousseisiin painopisteisiin.

1.4. Onnettomuuskehityksen seuranta

Onnettomuuskehityksen seurantaan kuuluu onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Seurantaan kuuluu myös omien ja yhteistyössä toteutettavien toimenpiteiden käynnistäminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan onnettomuusuhkia ja toteutuneita onnettomuuksia seurataan talousarvioseurannan yhteydessä ja vuosittain. Palvelutasopäätöskaudella onnettomuuskehitystä seurataan lyhyen aikavälin tarkasteluna talousarvioseurannan yhteydessä (ilmiöt verrattuna normaaliin kausivaihteluun) ja vuosittain pelastustoimen omavalvonnan yhteydessä (onnettomuusmäärien ja -tyyppien kehitys). Käytännössä aikataulutettu seuranta toteutetaan riskienhallintapäällikön ja pelastuspäällikön yhteistyönä. Muuta, jatkuvaa onnettomuusseuranta toteuttavat käytännössä palontutkijat ja koko pelastustoimintaan osallistuva henkilöstö. Vaikutuksia seurataan suhteessa toimintaympäristöön, ja niihin reagoidaan tarvittaessa alueen valmiusrakenteiden kautta. Onnettomuuskehityksen seurannan osalta kehityskohteena on vielä laatia jatkossa kirjallinen raportti seurannasta vuosittain osana talousarvio- ja omavalvontatoteutumamaraportointia. Vuoden 2025 osalta raportti on parhaillaan työn alla.

Muu tieto

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2025–2026

Palvelutasopäätöksessä on päätetty, että onnettomuuskehitystä seurataan ja raportoidaan talousarvioseurannan ja pelastustoimen omavalvonnan yhteydessä. Tavoitteena on vähentää onnettomuuksia yhteistyössä alueen muiden viranomaisten, yhteisöjen ja alueen asukkaiden kanssa. Seurannasta vastaavat riskienhallintapäällikkö ja pelastuspäällikkö yhteistyössä ja käynnistävät tarvittavat toimenpiteet havaittujen asioiden perusteella.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Onnettomuuskehityksen seuranta on toteutunut pääosin päätetyllä tasolla. Onnettomuuskehityksen seurannan tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä sekä vuosittaisessa selvityksessä.

Pelastuslaitos seuraa onnettomuusuhkia ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä osana toimintaansa sekä lyhyen aikavälin että vuosittain tapahtuvana seurantana.

Seurannalla ja palotutkinnassa saatujen tietojen perusteella tehdään toimenpiteitä onnettomuuskehitykseen vaikuttamiseksi tai palveluiden kohdentamiseksi.

Onnettomuuskehityksen seurannan tietoja on hyödynnetty muun muassa rakenteellisen turvallisuuden kehittämiskohteiden tunnistamisessa sekä valvonnan ja turvallisuusviestinnän teemojen määrittämisessä. Onnettomuuskehitystä peilataan suhteessa toimintaympäristöön, ja tarvittaessa reagoidaan alueen valmiusrakenteiden kautta.

Alue ei ole tuonut esiin puutteita onnettomuuskehityksen seurannan resurssissa. Kirjallisen raportin tuottaminen edellisestä vuodesta on viivästynyt.

1.5. Valvontatehtävät

Pelastuslaitokset valvovat pelastuslain 2 ja 3 lukujen säännösten noudattamista sekä kemikaalilainsäädännön perusteella kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia.

Pelastuslaitoksen on valvottava, että pelastuslain mukaisia yleisiä velvollisuuksia noudatetaan ja että toiminnanharjoittajat ja rakennusten omistajat ja haltijat noudattavat pelastuslain mukaisia velvoitteitaan. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä. Pelastuslain mukaan pelastuslaitoksen on laadittava valvontasuunnitelma valvontatehtävän toteuttamisesta. Valvonnan on perustuttava riskien arviointiin, ja sen tulee olla laadukasta, säännöllistä ja tehokasta.

*Toteutuneiden
palotarkastusten
määrä laski
selvästi.*

Pelastuslain lisäksi kemikaalilainsäädännössä on määritelty pelastusviranomaiselle valvontatehtäviä. Pelastusviranomainen valvoo vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia sekä säilytystä. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisen kemikaalin vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle.

Pelastusviranomainen valvoo myös ilotulitteiden kaupan varastointia ja luovutusta yksityiseen käyttöön sekä räjähteiden ja vaarallisten kemikaalien käyttöä erikoistehosteena yleisötilaisuuksissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan alueen riskit ja uhkat ovat pääosin säilyneet ennallaan. Valvonta toteutui vuonna 2025 sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Alue on selvityksessään avannut vuosille 2024 ja 2025 asetettuja lukumääräisiä tavoitteita ja valvomatta jääneiden kohteiden lukumääriä sekä sitä, miten valvomattomat kohteet on huomioitu seuraavan vuoden tavoitteissa. Alue kertoo, että valvonnan ja asumisen paloturvallisuuden edistämisellä on saatu edistettyä positiivista paloturvallisuuskehitystä alueella.

Selvityksessä tuodaan esille myös valvontatyön kehitystarpeita, kuten palotarkastajan rekrytointi, robotiikan hyödyntäminen ja siirtyminen uuteen onnettomuuksien ehkäisyntietojärjestelmään vuoden 2025 aikana.

Kemikaalilainsäädännön mukaista valvontaa ei käsitellä selvityksessä tarkemmin. Alue kuitenkin toteaa, että kemikaalivalvonta toimii valtakunnallista keskiarvoa paremmin.

Muu tieto

[Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2025–2026](#)

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen mukaan valvontatyö toteutetaan riskiperusteisesti ja sitä ohjaa vuosittain laadittava valvontasuunnitelma. Valvontaa kohdennetaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan kannalta merkittäviin kohteisiin, suuronnettomuusvaarallisiin kohteisiin ja poistumisturvallisuusselvityskohteisiin. Valvontaan osallistuu koko päätoiminen henkilöstö, ja siihen varataan yhteensä noin 11 henkilötyövuotta; lisäksi kemikaaliturvallisuuslain mukaiset viranomaistehtävät hoidetaan pääosin saman valvonnan yhteydessä samoilla resursseilla. Kehittämisessä painotetaan määräaikaisten tarkastusten toteutumisen parantamista, asuin- ja vapaa-ajan asuntojen itsearviointiin perustuvan valvonnan kehittämistä sekä valvonnan nykyistä tarkempaa kohdentamista esimerkiksi harva-alueiden ikäihmisiin, tuetusti kotona asuviin ja kausiväestöön.

[Aluehallintovirastojen vuoden 2024 teemavalvonta koskien pelastuslaitosten valvontatehtävää](#)

Aluehallintovirastot tekivät vuonna 2024 teemavalvonnan koskien pelastuslaitosten valvontatehtävää. Teemavalvonnan mukaan alueella oli kehittämistä ja toimenpiteitä vaativia osa-alueita, jotka käyvät tarkemmin ilmi taulukosta 5.

Valvontatehtävässä havaitut kehitystarpeet vuonna 2024 Etelä-Savon hyvinvointialueella⁷

Taulukko 5: Kooste valvontatehtävien kehitystarpeista.

	Kunnossa	Vaatii kehittämistä	Vaatii toimenpiteitä
Riskiarvio ja palvelutasopäätös		●	
Muu asiakirjaohjaus		●	
Onnettomuuskehityksen seurannan huomioiminen		●	
Valvontasuunnitelmien toteutumisen arviointi			●
Valvontasuunnitelman ja palvelumaksujen voimassaolo ja saatavuus	●		
Valvontatoimenpiteiden, -suoritteiden ja resurssien määrittely		●	
Valvontatyö häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa			●

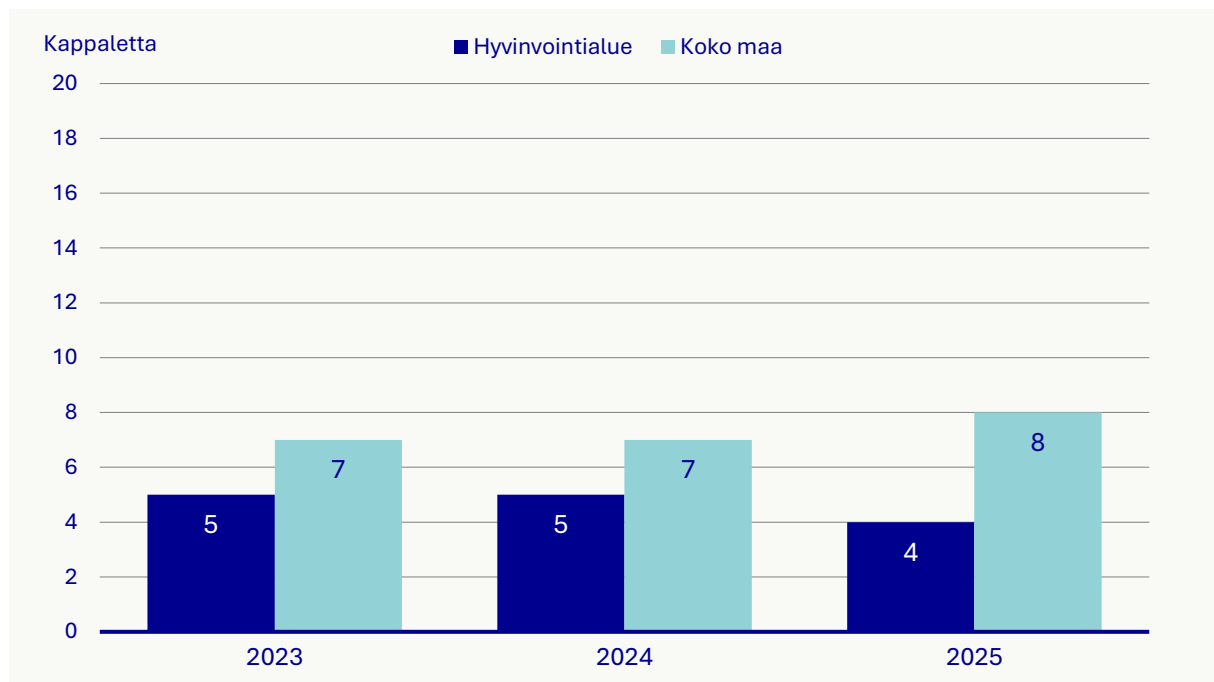
Vuoden 2024 jälkeen tehtyjä korjaustoimenpiteitä ei ole tässä taulukossa huomioitu, joten taulukko ei kaikilta osin välttämättä ole ajan tasalla.

Pronton tilastot

Pronto-järjestelmästä otetun tilaston mukaan pelastuslaitos suoritti vuonna 2025 yhteensä 475 palotarkastusta, pois lukien jälkitarkastukset. Palotarkastuksia 1000 asukasta kohti alueella oli yhteensä neljä kappaletta. Valtakunnallisesti palotarkastuksia 1000 asukasta kohti suoritettiin koko maassa keskimäärin kahdeksan kappaletta. Alue on palotarkastuksien määrällä 1000 asukasta kohti tarkastellen valtakunnallisen tason alapuolella. Palotarkastusten määrä 1000 asukasta kohti hyvinvointialueella on esitetty alla (Kuva 2).

⁷ Johtopäätökset pelastuslaitoksien valvontatehtävästä. Aluehallintovirastojen julkaisuja 290/2025.

Palotarkastusten määrä suhteessa asukaslukuun Etelä-Savon hyvinvointialueella⁸

Kuva 2: Kooste palotarkastusten määrästä 1000 asukasta kohti vuosina 2023–2025.

Pronton tilaston mukaan pelastuslaitos on tarkastanut vuonna 2025 valvontasuunnitelmassa suunnitelluista määristä ympärivuorokautisessa käytössä olevista kohteista (A1) 90 %, opetusrakennuksista ja päiväkodeista (A2) 83 %, kokoontumis- ja liiketiloista (A3) 82 %, teollisuus- ja varastorakennuksista (A4) 84 %, maatalousrakennuksista (A5) 63 % ja muista rakennuksista ja kohteista (A6) 89 %. Näissä A1–A6-kohteissa on suoritettu palotarkastuksia yhteensä 274 kappaletta, mikä vastaa 83 % valvontasuunnitelman mukaisesta tavoitteesta. Määräaikaivalvottavia kohteita alueella oli vuonna 2025 yhteensä 587 kappaletta. Keskimääräinen tarkastusväli määräaikaivalvontakohteissa alueella oli noin 7,2 vuotta.

Palotarkastusten toteuma A1-A6-kohteissa on esitelty alla (Taulukko 6).

⁸ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto, tiedot haettu 17.2.2026.

Palotarkastukset A1-A6 Etelä-Savon hyvinvointialueella⁹

Taulukko 6: Kooste A1-A6 kohteiden palotarkastuksista vuonna 2025.

	2025	Edellinen vuosi
Valvottavia A1-A6 kohteita alueella yhteensä	2369 kpl	2321
Suunnitellut määräaikaiset A1-A6 kohteiden tarkastukset (*suunniteltu määrä edellisvuodesta %)	330 kpl (*26 %)	446 kpl
Keskimääräinen suunniteltu tarkastusväli A1-A6 kohteissa	7,2 vuotta	5,2 vuotta
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa suunniteltuihin (*lukumäärä)	83 % (*274 kpl)	92 % (*411 kpl)
A1 Ympäri vuorokautisessa käytössä olevat kohteet (*lukumäärä)	90 % (*65 kpl)	98 % (*85 kpl)
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit (*lukumäärä)	83 % (*34 kpl)	77 % (*37 kpl)
A3 Kokoontumis- ja liiketilat (*lukumäärä)	82 % (*55 kpl)	96 % (*103 kpl)
A4 Teollisuus- ja varistorakennukset (*lukumäärä)	84 % (*65 kpl)	96 % (*93 kpl)
A5 Maatalousrakennukset (*lukumäärä)	63 % (*24 kpl)	80 % (*49 kpl)
A6 Muut rakennukset ja kohteet (*lukumäärä)	89 % (*31 kpl)	96 % (*44 kpl)
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa vuosien 2021–2023 keskiarvoon	-39 %	-15 %

Määräaikainen valvonta A1-A6-kohteissa jakautui vuonna 2025 alueen eri kuntien välillä siten, että paras tarkastusprosentti (100 %) palotarkastuksissa saavutettiin Enonkoskella, Juvalla ja Puumalassa, joissa suoritettujen palotarkastuksien lukumäärä vastasi tarkastettavien kohteiden määrää. Vastaavasti heikoin tarkastusprosentti (58 %) saavutettiin raportointivuonna suunnitelluista A1-A6-kohteiden palotarkastuksista Kangasniemellä, jossa suoritettujen palotarkastuksien lukumäärä oli yhteensä seitsemän kappaletta 12:sta raportointivuonna tarkastettavasta kohteesta. Määräaikaisvalvonnan saatavuus A1-A6-kohteissa alueella ei ole yhdenvertaista.

⁹ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 17.2.2026.

Pronton tilaston mukaan vuonna 2025 asuin- ja vapaa-ajanrakennuksiin tehtiin palotarkastuksia alueella yhteensä viiteen kohteeseen. Alueella ei suoritettu 10 000 asukasta kohti yhtään valvontakäyntejä asuin- ja vapaa-ajanrakennuksiin.

Alueella on suoritettu tilaston mukaan vuonna 2025 paloturvallisuuden itsearviointia asuin- ja vapaa-ajanrakennuksiin. Paloturvallisuuden itsearviointilomakkeita lähetettiin alueella 1983 kappaletta, joista pelastuslaitokselle palautui 1215 (61 %). Paloturvallisuuden itsearviointikohteisiin suoritettiin tarkastuskäyntejä yhteensä viisi kappaletta. Tarkastuskäyntejä suoritettiin 1 prosenttiin sellaisista kohteista, joista itsearviointilomakkeita ei palautunut. Asuin- ja vapaa-ajanrakennuksia sekä näiden itsearviointia koskevat tarkemmat tiedot on esitetty alla (Taulukko 7).

Palotarkastukset asuin- ja vapaa-ajan rakennuksiin Etelä-Savon hyvinvointialueella¹⁰

Taulukko 7: Kooste asuin- ja vapaa-ajanrakennusten palotarkastuksista ja itsearvioinneista vuonna 2025.

	2025	Edellinen vuosi
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä	5 kpl	29 kpl
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä / 10 000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	0 kpl (*14 kpl)	2 kpl (*10 kpl)
Suoritettuja paloturvallisuuden itsearviointeja asuin- ja vapaa-ajanrakennuksiin sekä muihin kohteisiin yhteensä	1215 kpl	2538 kpl
Suoritettuja paloturvallisuuden itsearviointeja / 1000 asukasta	9 kpl	20 kpl
Tarkastuskäyntejä paloturvallisuuden itsearviointikohteisiin yhteensä	5 kpl	29 kpl
Tarkastuskäyntejä palautumattomiin paloturvallisuuden itsearviointikohteisiin yhteensä	1 %	2 %

¹⁰ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 16.2.2026.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Pronton tilaston mukaan määräaikaisen valvonnan tavoitteesta toteutui 83 %, joten alueelle kertyi valvontavelkaa.

Suunniteltujen palotarkastusten määrä lisäksi laski edelliseen vuoteen verrattuna selvästi ja on pienempi kuin koko maassa keskimäärin.

Selvityksen mukaan palotarkastuksia toteutettiin koko maakunnan alueella. Pronton tilastojen mukaan määräaikaisvalvonta jakautui epätasaisesti alueen eri kuntien välillä. Määräaikaisvalvonnan saatavuus A1-A6-kohteissa ei ole alueella yhdenvertaista.

Asuin- ja vapaa-ajan rakennuksiin ei käytännössä tehty juurikaan palotarkastuksia. Asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöihin kohdennettiin paloturvallisuuden itsearviointia.

Alueella on ollut aiempaa valvontavelkaa, ja valvontavelka jatkaa kasvua. Alueen määräaikaisen valvonnan palotarkastusten määrät ovat alle valtakunnallisen keskiarvon, ja pidemmän aikavälin suoritelmäärät ovat laskussa.

Alue on tuonut selvityksessään esille valvontatoimintaan kohdistuvia kehitystarpeita. Tarpeet ovat perusteltuja. Kehitystarpeena on valvontavelan kurominen kiinni, määräaikaisvalvonnan tuottaminen yhdenvertaisesti alueen eri osissa sekä asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten valvontatoiminnan kehittäminen.

Kemikaalivalvonta toimii alueella selvityksen mukaan valtakunnallista keskiarvoa paremmin. Sen osalta tarvetta, saatavuutta, laatua tai kehitystarpeita ei voida annetuilla tiedoilla kuitenkaan tarkemmin arvioida.

1.6. Valmiustarkastukset

Pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia, joilla valvotaan pelastuslain mukaisia järjestelyjä suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan alue tekee valmiuden tarkastamisia tarvittaessa. Vuoden 2025 aikana näille ei ole ollut tarvetta. Lisäksi on todettu, että tiiviin maakunnallisen varautumisen yhteistyön kautta valmiuden taso eri toimijoiden kannalta on tiedossa.

Muu tieto

[Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös 2025–2026](#)

Palvelutasopäätöksessä on päätetty, että valmiuden tarkastuksia tehdään tarvittaessa. Lisäksi päätöksessä on kuvattu, että Etelä-Savon pelastuslaitos ei ole tunnistanut tarvetta erillisille valmiustarkastuksille hyvin toimivien valmiusjohtoryhmän ja valmiusfoorumin sekä kuntien ja eri viranomaisten yhteistoiminnan ansiosta. Palvelulle ei ole tunnistettu kehittämistarpeita.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Valmiustarkastusten suorittamisesta tarvittaessa on päätetty palvelutasopäätöksessä. Valmiustarkastuksia ei ole suoritettu vuonna 2025. Alue ei ole tunnistanut tarvetta erillisille valmiustarkastuksille.

Selvityksen ja palvelutasopäätöksen perusteella voidaan arvioida, että valmiustarkastusten tekemistä varten ei ole laadittu erillistä suunnitelmaa. Valmiuteen ja varautumiseen liittyvä yhteistyö perustuu valmiusjohtokuntatyöhön, valmiusfoorumiin sekä muun muassa kuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Alue ei ole tuonut esiin kehitystarpeita valmiustarkastuksiin liittyen.

Arvio onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden tarve on alueella pääosin tunnistettu, mutta palvelutarpeen kuvaus jää useissa osakokonaisuuksissa yleiselle tasolle eikä kaikilta osin osoita täsmällisesti, miten tunnistettu tarve ohjaa palvelujen kohdentamista ja kehittämistä.
- Palvelujen saatavuus toteutuu pääosin hyvin, mutta kokonaisuudessa on merkittäviä eroja osa-alueiden välillä. Onnettomuuskehityksen seuranta ja turvallisuusviestintä näyttäytyvät pääosin toimivina, mutta valvonnassa määräaikaivalvonnan toteuma jää tavoitteesta, valvontavelka kasvaa ja saatavuus ei ole alueella yhdenvertaista. Lisäksi asuin- ja vapaa-ajan rakennusten valvonta on vähäistä.
- Palontutkinnan saatavuus ei vastaa päätettyä palvelutasoa, tutkinta-aktiivisuus jää vertailutasoa heikommaksi ja tahallisten sekä tuottamuksellisten palojen ilmoittaminen poliisille on edelleen puutteellista. Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi on olemassa ja osin vakiintunutta, mutta sen suunnitelmallisuudesta ja vaikuttavuudesta jää aineistossa vaihteleva kuva. Myöskään valmiustarkastuksista ei saada riittävää arviointipohjaa
- Keskeiset kehitystarpeet kohdistuvat valvontavelan vähentämiseen, valvonnan yhdenvertaiseen toteuttamiseen, asuinrakennusten valvonnan vahvistamiseen, turvallisuusviestinnän alueellisen yhdenvertaisuuden parantamiseen, palontutkinnan palvelutason ja poliisille ilmoittamisen käytäntöjen vahvistamiseen sekä seurannan, yhteistyön ja valmiuden tarkastamisen nykyistä täsmällisempään kuvaamiseen.

2. Pelastustoiminnan palvelut

Pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on

- pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuessaa
- rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Pelastustoiminnassa tarvittavat toimenpiteet tulee voida suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

2.1. Pelastustoiminnan toimintavalmius

Pelastustoiminnan toimintavalmius tulee olla toimintaympäristön riskeihin nähden riittävä.

Pelastustoiminnan toimintavalmius muodostuu pelastusmuodostelmien toimintavalmiusajasta ja niiden suorituskyvystä.

Vaativissa pelastustehtävissä pelastustoiminnan onnistumiseen vaikuttaa olennaisesti se, kuinka nopeasti onnettomuuspaikalle saadaan tehtävällä tarvittava suorituskypinen pelastusmuodostelma.

*Pelastus-
joukkueen
toimintavalmius-
ajat ovat selvästi
keskimääräistä
heikommat.*

Vaatimukset toimintavalmiudelle

Toimintavalmiusajan vaatimukset perustuvat alueen riskeihin ja ne on tarkemmin kuvattu pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa¹¹ (jatkossa *uusi toimintavalmiuden suunnitteluohje*), jonka soveltaminen alkoi vuoden 2026 alussa. Vuotta 2025 koskevat vaatimukset oli kuvattu aiemmassa pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa¹² (jatkossa *aiempi toimintavalmiuden suunnitteluohje*).

¹¹ Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, Sisäministeriön julkaisu 2025:14

¹² Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, Sisäasiainministeriön julkaisu 21/2012

Pelastustoimen tulee olla sitä nopeammin onnettomuuskohteessa mitä suurempi onnettomuusriski alueella on. Riskitason määrittämistä varten Suomi on jaettu 1 km x 1 km kokoisiksi riskiruuduiksi. Kullekin ruudulle määritellään riskiluokka (I–IV), joka määräytyy tilastollisen mallin avulla muodostetun ruutukohtaisen riskitason perusteella. Malli pyrkii ennustamaan riskiruudun vuosittaista kohonneen pelastuspotentiaalin onnettomuuksien (KoPPO) määrää. Selittävinä muuttujina malli käyttää edellisen viiden vuoden onnettomuusmäärää sekä kyseisen riskiruudun rakennusten kerrosalaa.

Aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa kullekin riskiluokalle (I–IV) on asetettu enimmäisaika, jossa pelastustoimen ensimmäisen yksikön tulee ruudut tavoittaa. Vähimmäistavoitteena oli, että A- ja B-kiireellisyysluokan pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 prosentissa tehtävistä kussakin ruudussa.¹³ (Taulukko .)

Aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa tehokkaan pelastustoiminnan alkamiselle on asetettu toimintavalmiusaikatavoitteet. Käytännössä tehokas pelastustoiminta on katsottu alkaneen riskiluokkakokohtaisesti vakioajassa sen jälkeen, kun pelastusryhmä on onnettomuuskohteessa, ellei pelastustoiminnan johtaja ole erikseen toisin arvioinut.¹⁴ Aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa pelastusjoukkueelle oli asetettu riskiluokkakohdaiset toimintavalmiusaikatavoitteet.¹⁵ (Taulukko .)

Toimintavalmiusaikoihin liittyvien vaatimusten lisäksi A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin on aina hälytettävä vähintään pelastusryhmän kokoinen muodostelma, koska A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävässä on tai voi olla välitön ihmisen, ihmishengen, ympäristövahinkojen tai suurten omaisuusarvojen pelastamiseen tai suurten lisävahinkojen estämiseen liittyvä tehtävä pelastustoimelle. Tällaisen tehtävän hoitaminen edellyttää vähintään pelastusryhmän kokoista muodostelmaa, jotta tehtävä voidaan suorittaa viivytyksettä, tehokkaasti ja työturvallisesti.

¹³ Uudessa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa toimintavalmiusaikaan liittyvä vaatimus on yhtäläinen, mutta *yksikkö* -käsite on korvattu *ensimmäinen vaste* -käsitteellä. Ensimmäinen vaste koostuu vähintään kahdesta pelastustoimintakelpoisesta henkilöstä ja soveltuvasta kalustosta. Ensimmäiselle yksikölle ei vastaavia suorituskykyvaatimuksia ollut asetettu.

¹⁴ Uudessa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa toimintavalmiusaikavaatimukset koskevat nimenomaisesti pelastusryhmän saapumista onnettomuuspaikalle, ei tehokkaan pelastustoiminnan aloittamista.

¹⁵ Uudessa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa pelastusjoukkuetta koskevat toimintavalmiusaikavaatimukset pysyivät ennallaan.

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden tavoiteajat

Taulukko 8: Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikavaatimukset aiemmassa ja uudessa pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeissa (A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävät).

Riskiluokka	1. yksikön TVA (TVSO 2012)	Pelastus- toiminnan TVA (TVSO 2012)	Pelastus- joukkueen TVA (TVSO 2012)	1. vasteen TVA (TVSO 2025)	Pelastus- ryhmän TVA (TVSO 2025)	Pelastus- joukkueen TVA (TVSO 2025)
I	6 min	11min	20 min	6 min	9 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min	10 min	12 min	30 min
III	20 min	22 min	30 min	20 min	20 min	30 min
IV	-	-	-	-	-	-

Riskialuekartta

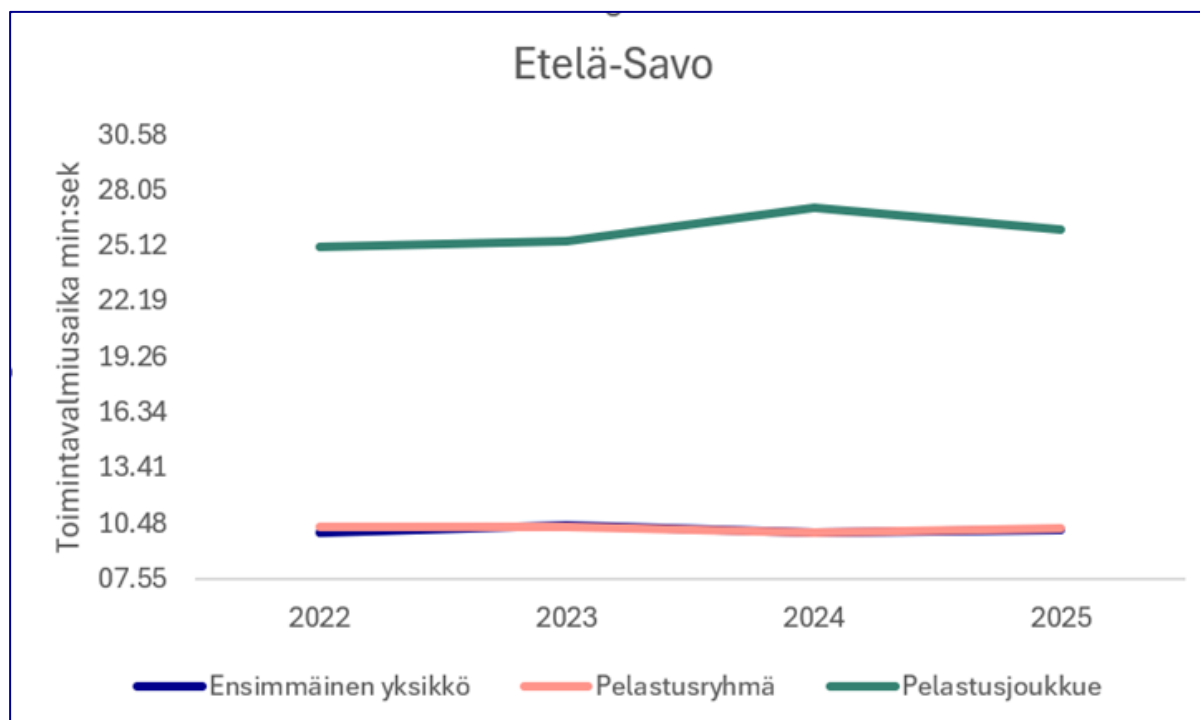
Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on määritelty, että pelastustoiminnan palvelut tuotetaan alla olevan riskialuekartan mukaisesti. Etelä-Savon riskialuekartta on esitetty alla (**Virhe. Viitteen lähdettä ei löytynyt.**). Kuvassa punainen ruutu on riskiluokan I ruutu, oranssi riskiluokan II ruutu ja keltainen riskiluokan III ruutu.

Etelä-Savon hyvinvointialueen riskialuekartta

Kuva 3: Etelä-Savon riskialuekartta vuonna 2025

Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat Etelä-Savon hyvinvointialueella¹⁶

Kuva 4: Kooste toimintavalmiusaikojen kehityksestä vuosina 2022–2025.

2.1.1. Pelastustoiminnan ensimmäinen yksikkö

Pelastustoiminnan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun ensimmäinen pelastustoimen yksikkö on kohteessa. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaa mitataan ainoastaan A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä niistä yksiköistä, jotka ovat siirtyneet tapahtumapaikalle hälytysajona.

Pelastustoiminnan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 10 minuuttia 29 sekuntia vuonna 2025. Tätä edeltävän kolmen vuoden (2022–2024) ajalta otettu toimintavalmiusaikojen mediaani oli 10 minuuttia 25 sekuntia, joten ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on pysynyt lähes ennallaan edeltävään kolmeen vuoteen verrattuna.

¹⁶ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 17.2.2026.

Ruuduittain tarkasteltuna toistuvia ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikapuutteita 31.12.2025 ei ollut. Toistuviksi puutteiksi on huomioitu ne ruudut, joissa ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoitteita ei saavutettu kolmena edellisenä tarkastelujaksona, eikä ruudun riskiluokka ole laskenut vuosien 2025 ja 2026 välissä. Näin ollen tässä tarkastelussa on mukana vain ne ruudut, joiden puutteet oletettavasti eivät korjaannu tavoitteiden helpottumisen myötä.

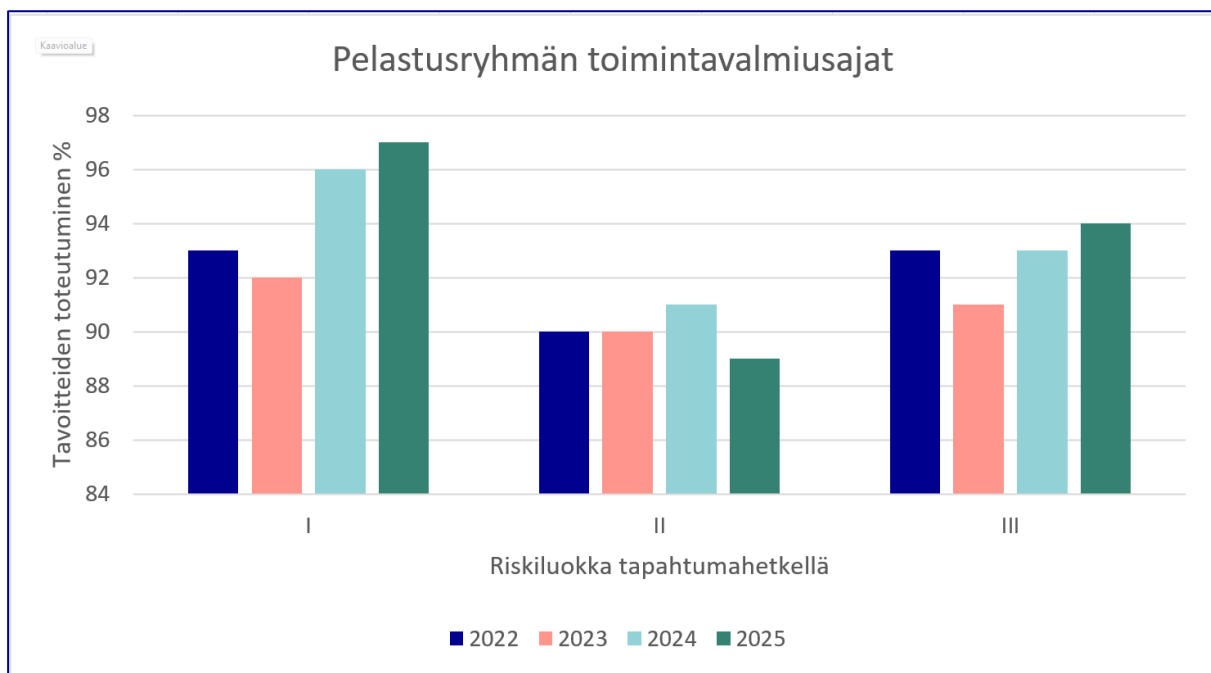
2.1.2. Pelastusryhmä ja sen hälyttäminen A/B-kiireellisyysluokan tehtäviin

Pelastusryhmän toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun vähintään neljän hengen vahvuinen pelastusryhmä on onnettomuuskohteessa. Toimintavalmiusaikaa mitataan ainoastaan A- ja B-kiireellisyysluokan tehtävissä ja huomioon otetaan ne yksiköt, jotka ovat siirtyneet tapahtumapaikalle hälytysajona.

Pelastusryhmän toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 10 minuuttia 33 sekuntia vuonna 2025. Tätä edeltävän kolmen vuoden (2022–2024) ajalta otettu toimintavalmiusaikojen mediaani oli 10 minuuttia 32 sekuntia, joten pelastusryhmän toimintavalmiusaika on pysynyt ennallaan edeltävään kolmeen vuoteen verrattuna.

Pelastusryhmän toimintavalmiusaika täytti uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaiset tavoitteet I-riskiluokassa 97 prosentissa, II-riskiluokassa 89 prosentissa ja III-riskiluokassa 94 prosentissa tehtävistä. Uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukainen tavoite on, että toimintavalmius täyttyy riskiluokakohtaisesti vähintään 80 prosentissa tehtävistä.

Huomioitavaa on, että aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa pelastusryhmän toimintavalmiusajalle ei ollut suoraa vaatimusta. Tämän vuoksi tässä tehtävä pelastusryhmän toimintavalmiusajan tarkastelu havainnollistaa vuoden 2025 ja sitä edeltävien vuosien tilannetta suhteessa vuoden 2026 alussa voimaan tulleisiin vaatimuksiin.

Kuva 5: Pelastusryhmän toimintavalmiusaikojen tavoitteiden saavuttaminen vuosina 2023–2025.

A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin hälytettiin Prontoon kirjattujen tietojen mukaan vähintään pelastusryhmän kokoinen muodostelma 90 % kaikissa tehtävissä. Vaatimus on, että vähintään pelastusryhmä tulee hälyttää kaikkiin A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin ilman poikkeusta.

2.1.3. Pelastusjoukkue

Pelastusjoukkue koostuu johtajasta ja vähintään kahdesta ja enintään viidestä pelastusryhmästä. Koska todellisen pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikoja ei ole käytettävissä, laskennallisena pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikana toimenpidetilasto Prontoissa käytetään aikaväliä ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun tapahtumapaikalle on saapunut vähintään yhdeksän pelastustoimen henkilöä. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastusjoukkueen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 26 minuuttia 3 sekuntia vuonna 2025. Tätä edeltävän kolmen vuoden (2022–2024) ajalta otettu toimintavalmiusaikojen mediaani oli 26 minuuttia 22 sekuntia, joten pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on pysynyt lähes samana edeltävään kolmeen vuoteen verrattuna.

Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika täytti uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaiset tavoitteet I-riskiluokassa 78 prosentissa, II-riskiluokassa 86 prosentissa ja III-riskiluokassa 100 prosentissa tehtävistä. Tehtävien määrä oli kuitenkin niin pieni, että tavoitteiden täyttymisen arvioinnissa on epävarmuuksia. Uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukainen tavoite on, että toimintavalmius täyttyy riskiluokakohtaisesti vähintään 80 prosentissa tehtävistä.

Huomioitavaa on, että aiemmassa toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa pelastusjoukkueen toimintavalmiusajalle ei ollut riskiluokkakohtaista vaatimusta. Tämän vuoksi tässä tehtävä pelastusjoukkueen toimintavalmiusajan tarkastelu havainnollistaa vuoden 2025 ja sitä edeltävien vuosien tilannetta suhteessa vuoden 2026 alussa voimaan tulleisiin vaatimuksiin. Tarkastelu antaa kuitenkin vertailukelpoisen tuloksen, koska pelastusjoukkueen toimintavalmiuden ajalliset vaatimukset eivät muuttuneet.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen selvityksen mukaan pelastustoiminnan toimintavalmius on toteutunut suunnitellun määrittelyn ja palvelutarpeen arvioinnin mukaisesti koko alueella. Toimintaympäristössä tai palvelutarpeessa ei ole tunnistettu sellaisia muutoksia, jotka olisivat vaikuttaneet toimintavalmiuden järjestämiseen arviointivuonna. Ensimmäisen vasteen ja tehtävän edellyttämän pelastustoiminnan kyvykkyudet on määritelty ja niiden toteutumista seurataan riskiruuduittain. Pelastusjoukkueen ja -komppanian johtamisvalmius on järjestetty ympärivuorokautisesti riskitasoon sidotulla mallilla. Yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskus tukee suorituskyvyn seurantaa ja johtamista. Toimintavalmiuden arviointi on tehty koko alueella ja alueittain valtakunnallisia mitoitus- ja suunnitteluperusteita hyödyntäen.

Savonlinnan alueen ensimmäisen vasteen toimintavalmiuteen kiinnitetään huomiota optimaalisen hälytysajoreitin valitsemiseksi. Mikkelin Pellosniemen toimintavalmiutta pyritään kehittämään sopimalla tehdaspalokunnan osallistumisesta pelastuslaitoksen hälytysvasteisiin.

Arvio pelastustoiminnan toimintavalmiuden tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikaan liittyvät tarpeet on määritelty alueen uhkien ja riskien perusteella valtakunnallisesti yhdenmukaisin laskennallisin perustein.
- Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on riittävällä tasolla koko pelastustoimen alueella. Mahdollisia tulevia ongelmakohtia seurataan ja niihin pyritään puuttumaan.
- Vuonna 2025 pelastusryhmän ja pelastusjoukkueen toimintavalmius toteutuivat siten, että ne täyttivät likimain vuoden 2026 alussa voimaan tulleet vaatimukset, jos toiminta jatkuu ennallaan. Muihin hyvinvointialueisiin verrattuna pelastusryhmän toimintavalmiusajat ovat keskitasoa, mutta pelastusjoukkueen toimintavalmiusajat ovat selvästi keskimääräistä heikommat.
- A- ja B-kiireellisyysluokan tehtäviin vähimmäisvaatimukset täyttävän pelastusmuodostelman hälyttämisessä oli usein puutteita. Muihin hyvinvointialueisiin verrattuna alue on riittävän pelastusmuodostelman hälyttämisessä selvästi keskimääräistä heikompi.

2.2. Pelastustoiminnan suorituskyvyt

Pelastustoiminnan suorituskyvyillä viitataan pelastuslaitoksen kykyyn suoriutua pelastustoiminnan tehtävistä omin voimin tai yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Pelastustoiminnan suorituskyvyt muodostuvat yhdestä tai useammasta kyvykkyydestä. Kyvykkyyksiä ovat esimerkiksi pelastuslaitoksen voimavarat, kuten henkilöstö ja heidän osaamisensa, ajoneuvot, järjestelmät, toimintatavat, suunnitelmat ja sopimukset.

*Sopimus-
henkilöstön
saatavuudessa
arkipäivisin on
haasteita, mikä
vaikuttaa
suorituskykyihin.*

2.2.1. Tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Tulipaloihin liittyvällä suorituskyvyllä vastataan rakennuspaloihin, maastopaloihin ja muihin tulipaloihin.

Rakennuspalot voivat edellyttää savusukellusvalmiutta. Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojavarusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan, savuiseen ja rajattuun sisätilaan tai työskentelyä palavan rakennuksen katolla.

Savusukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa. Palavan ja rajatun sisätilan sammuttamiseen käytetään myös muita menetelmiä kuin savusukeltamista.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen rakennuspalloissa on lähes tavoitetasolla. Savusukelluksen suorituskyvyn toteuma kaupunkialueilla on lähes 100 %, keskisuurilla paikkakunnilla 80 % ja pienillä paikkakunnilla noin 30 %. Savusukelluksen suorituskykyä on pyritty tukemaan hankkimalla lähes kaikille paloasemille vaihtoehtoisen sammutusmenetelmän kalustoa ja kouluttamalla henkilöstöä. Sopimushenkilöstön saatavuuden vuoksi virka-aikana yksittäisissä tehtävissä on heikkoja henkilövahvuuksia.

Maastopaloissa palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen ovat tavoitetasolla. Suorituskyky on kuvattu hyväksi erityisesti raskaan maastopalonsammutusryhmän osalta. Liikennevälinepaloissa vastaavat osa-alueet ovat lähes tavoitetasolla ja suorituskyky vastaa tavoitteita. Selvityksessä mainitaan, että sähköautopaloihin on varauduttu kaluston ja sopimusjärjestelyjen avulla.

Muissa tulipaloissa palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen ovat lähes tavoitetasolla, eikä merkittäviä kehittämistarpeita ole tunnistettu, vaikka sopimushenkilöstön saatavuus aiheuttaaakin päivisin haasteita. Myös sammutusveden saatavuus on lähes tavoitetasolla, eikä sen osalta ole esitetty erityisiä kehittämistarpeita.

Muu tieto

Vuonna 2025 Pronon tietojen mukaan Etelä-Savon alueella oli 332 tulipaloa, joista rakennuspaloja oli 72. Pelastusjoukkueella tai sitä suuremmalla pelastusmuodostelmalla sammutettiin 113 tulipaloa. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 343, joista pelastusjoukkueella tai sitä suuremmalla pelastusmuodostelmalla sammutettiin 109.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole tulipalojen edellyttämään suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

Merkittävimpinä kehityskohteina ovat sopimushenkilöstön toimintaedellytysten tukeminen ja turvaaminen sekä savusukellusvalmiuden kehittäminen pienten paikkakuntien osalta uhkien ja riskien mukaiseksi.

2.2.2. CBRNE-onnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

CBRNE-onnettomuuksilla tarkoitetaan onnettomuuksia, joissa on osallisena kemiallisia aineita (C), biologisia taudinaiheuttajia (B), radioaktiivisia aineita (R), ydinenergiaa (N) tai räjähteitä (E). Näiden aineiden aiheuttamien ympäristövahinkojen torjunnan suorituskykyä käsitellään tämän arvion luvussa 2.2.4. Pelastustoimen keskeisiä suorituskykyjä CBRNE-onnettomuuksissa ovat

- vaarallisten aineiden nopea havaitseminen ja tunnistaminen
- tilannekuvan muodostaminen erilaisin mittaus- ja näytteenottomenetelmin
- CBRNE-aineiden aiheuttaman vaaran rajoittaminen ja hallinta
- altistumisvaarassa olevien suojaaminen ja tarvittaessa evakuoiminen
- turvallinen toiminta omien suojavaarusteiden avulla
- haitallisten aineiden poistaminen henkilöstöstä, altistuneista ja kalustosta
- valmius toteuttaa muut tarvittavat jälkitoimet.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla.

CBRNE-suorituskyky kuvataan tavoitteiden mukaiseksi, mutta kemikaalisukeltajien määrän lisäämisen tarve mainitaan. Kalusto on ajan tasaista ja CBRNE-riskianalyysi on valmistunut vuonna 2025.

Muu tieto

Vuonna 2025 Pronon mukaan vaarallisten aineiden onnettomuuksia oli Etelä-Savon alueella yhdeksän, joista bensiiniin liittyviä oli kaksi. Vaarallisten aineiden onnettomuuksien edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli kahdeksan.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tietojen mukaan CBRNE-onnettomuuksien edellyttämä suorituskkyky on ollut puutteellinen kemikaalisukeltajien määrän osalta, jossa on tunnistettua lisäämistarvetta ollut myös aiempina arviointi vuosina.

Merkittävimpinä kehityskohteina on kemikaalisukeltajien lisääminen tunnistetun tarpeen mukaiseksi.

2.2.3. Vesipelastamisen suorituskyky

Vesipelastamista on venekaluston avulla tehtävä pelastustoiminta ja pintapelastus sekä vesisukellus. Pintapelastus tarkoittaa veden pinnalta tai välittömästi pinnan alta ilman vesisukelluslaitetta tehtävää ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista ja vahingon torjuntaa. Vesisukellus tarkoittaa vesisukelluslaitetta ja -varustusta edellyttävää ihmisen tai omaisuuden pelastamista ja ympäristövahingon torjuntaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla.

Selvityksen mukaan toimintaympäristössä ei ole tapahtunut muutoksia. Aluskalusto on Etelä-Savossa hyvällä ja ajanmukaisella tasolla. Vesipelastamisen suorituskykyä tulee parantaa koulutustarjontaa lisäämällä ja sopimuspalokuntien toimintaedellytystä tukemalla. Vesisukellusvalmiutta pidetään yllä Mikkelin ja Savonlinnan paloasemilla.

Muu tieto

Vuonna 2025 Pronon mukaan ihmisen tai eläimen vesipelastustehtäviä oli Etelä-Savon alueella 13, joista vesisukellusta käytettiin kerran. Edellisen kolmen vuoden ihmisen tai eläimen vesipelastustehtävien keskiarvo oli 33 tehtävää vuodessa.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston käsityksen mukaan pintapelastusvalmius ei kaikilta osin vastaa runsaan vesistön aiheuttamia uhkia ja riskejä. Sopimuspalokuntien osaaminen ja erityisesti päivisin toteutuvat henkilövahvuudet vaativat kehittämistä.

Merkittävimpinä kehityskohteina on pintapelastussuorituskykyjen varmistaminen alueen eri osissa.

2.2.4. Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyky

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyky perustuu kykyyn ryhtyä nopeasti tarvittaviin pelastustoimiin öljy- ja kemikaalivahinkojen torjumiseksi sekä johtaa nämä toimet tehokkaasti eri ympäristöissä, mukaan lukien maa-alueet ja merialueiden rannikkoalueet.

Pelastustoimelta edellytetään valmiutta rajoittaa vahingon leviäminen, kerätä ja poistaa vaarallinen aine sekä huolehtia torjuntakaluston ja materiaalin riittävydestä, huollosta ja käytettävyydestä. Keskeistä on myös toiminnan suunnitelmallisuus, ohjeistuksen ja vastuiden selkeys sekä kyky toimia johdetusti moniviranomaisyhteistyössä.

Suorituskykyä tukevat osaava henkilöstö, toiminnan harjoittelu, riittävät resurssit sekä alueellisiin riskiarvioihin perustuva varautuminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla.

Selvityksen mukaan ympäristövahinkojen osalta ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia toimintaympäristössä. Ympäristövahinkoihin liittyvät valmiudet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti. Venekalusto on Etelä-Savossa ajanmukaisella tasolla, mutta korjaus- ja uusintavelkaa on olemassa hyvinvointialueen lainanottovaltuuksien takia.

Vuonna 2025 Etelä-Savon alueella ei ollut laajoja eikä merkittäviä ympäristövahinkoja vesistössä eikä maa-alueilla. Erityisesti vesialueilla tapahtuvien ympäristövahinkojen osalta kaikkia suunniteltuja valmiuksia ei tarvittu.

Muu tieto

Vuonna 2025 öljyvahinkoja oli Pron-ton mukaan Etelä-Savon alueella 98 kpl, joista vesialueilla 13. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 119.

Aluehallintovirastot tekivät ympäristövahinkojen torjunnan valvontaa vuoden 2025 aikana yhtenäisesti koko Suomessa¹⁷. Vastaava valvonta suoritettiin ensimmäisen kerran vuonna 2022 ja valvonta toistettiin nyt samoin menetelmin. Valvonta koostui torjuntavalmiustason arvioinnista, suoriteperusteisesta arvioinnista sekä yhteisestä läpikäynnistä, joiden perusteella on tehty torjuntavalmiuden kokonaisarviointi.

¹⁷ Ympäristövahinkojen torjuntavalmius pelastustoimessa 2025. Lupa- ja valvontaviraston julkaisu 5/2026.

Etelä-Savon pelastuslaitoksen riskinarvion edellyttämä torjuntavalmiustaso on B. Tasoa ei saavuteta. Pelastuslaitoksen torjuntavalmius on kehittynyt tilannekuvan ja logistiikan osalta vuodesta 2022, muilta osin taso on pysynyt aikaisemmalla tasolla. Aluehallintoviraston arvion mukaan ympäristövahingon valmiustasopuutteet eivät ole niin huomattavia, että ympäristövahinkojen torjunta olisi vakavasti uhattuna.

Keskeisimpinä kehittämiskohteina on pelastuslaitoksen ympäristövahingon torjuntasuunnitelman päivityksen loppuunsaattaminen sekä henkilöstön harjoittelun määrän ja suunnitelmallisuuden lisääminen. Vahvuuksina voidaan todeta pelastuslaitoksen veneen kuljettamisen koulutuksen erityisen hyvä tilanne sekä hyvällä tasolla olevat kalustokyvyyt. Kuitenkin pelastustoimen rahoituksen taso tuo haasteita kaluston ylläpitoon.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole ympäristövahinkojen torjunnan edellyttämään suorituskkyyn liittyviä erityisiä puutteita. Ympäristövahinkoihin liittyvät valmiudet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti.

Merkittävimpinä kehityskohteina ovat pelastuslaitoksen ympäristövahingon torjuntasuunnitelman päivityksen loppuunsaattaminen sekä venekaluston korjaus- ja uusimisvelan vähentäminen. Lisäksi tulisi lisätä henkilöstön harjoittelun määrää ja suunnitelmallisuutta.

2.2.5. Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyky

Korkealta tai alhaalta pelastaminen sisältää ajoneuvokalustolla ja köysipelastamisella tehtävät korkealta tai alhaalta pelastamisen toimenpiteet ja työskentelyn alueella, jossa on putoamisvaara. Putoamisvaarallisella alueella työskentely voi olla henkisesti ja fyysisesti vaativaa työtä, jonka turvallinen suorittaminen asettaa tekijälle terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyviä erityisvaatimuksia.¹⁸

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla. Palvelutarpeeseen kuvataan tulleen lisävaatimuksia Pieksämäen tuulivoimapuiston valmistumisen myötä. Vaativiin tilanteisiin tarkoitetun joukkueen perustaminen ja kouluttaminen tukevat selvityksen mukaan suorituskykyä. Kaluston osalta suorituskykyä on parantanut Mikkeliin sijoitettu uusi puomitikasyksikkö.

Muu tieto

Vuonna 2025 korkealta tai alhaalta pelastamisen menetelmiä käytettiin Pronton mukaan Etelä-Savon alueella kahdeksassa tehtävässä. Puomitikas-, nostolava- tai tikasautoilla oli yhteensä 111 tehtävää. Mukana on myös ne tehtävät, joissa ajoneuvokalustoa ei käytetty, tai niitä on käytetty varmistamiseen tai muuhun kuin ihmisen pelastamiseen. Edellisen kolmen vuoden korkealta tai alhaalta pelastamisen tehtävien keskiarvo oli yhdeksän. Puomitikas-, nostolava- tai tikasautojen tehtävä oli 110.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole korkealta tai alhaalta pelastamisen edellyttämään suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

¹⁸ Putoamisvaarallisella alueella työskentely pelastustoimessa. Sisäministeriön julkaisuja 2021/6.

2.2.6. Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

Liikenneonnettomuuksilla tarkoitetaan tie-, raide-, vesi- ja ilmailuliikenteessä tapahtuvia onnettomuuksia. Pelastustoimen suorituskyky näissä tilanteissa koostuu kyvystä muodostaa nopea ja luotettava tilannekuva, turvata onnettomuusalue, estää lisävahingot ja toteuttaa tehokas pelastaminen ja ensitoimet kaikissa liikennemuuodoissa. Tämän lisäksi suorituskyky edellyttää osaamista ajoneuvojen, kuljetusjärjestelmien ja toimintaympäristöjen erityispiirteistä ja kykyä käyttää erikoiskalustoa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on tavoitetasolla. Palveluiden saatavuus on pääosin hyvä, mutta yksittäisissä tehtävissä henkilövahvuudet ovat olleet virka-aikana heikkoja sopimushenkilöstön rajallisen saatavuuden vuoksi. Kaluston kuvataan parantuneen uuden raivausauton myötä ja olevan muutoin ajanmukainen.

Muu tieto

Vuonna 2025 liikenneonnettomuuksia oli Pron-ton mukaan Etelä-Savon alueella 324 kappaletta, joista tieliikenneonnettomuuksia oli 306. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 421 tehtävää, joista tieliikenneonnettomuuksia oli 402.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole liikenneonnettomuuksien edellyttämään suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

2.2.7.

Väestön varoittamisen suorituskyky

Väestön varoittamisen suorituskyvyn tarkoituksena on varmistaa, että väestölle voidaan välittää vaara- ja onnettomuustilanteissa tarvittavat vaaratiedotteet ja toimintaohjeet nopeasti ja luotettavasti. Suorituskyky edellyttää, että pelastustoimi pystyy arvioimaan varoittamisen tarpeen, tuottamaan selkeät ja oikea-aikaiset viestit sekä käynnistämään varoittamiseen tarkoitetut hälytys- ja varoitusjärjestelmät. Lisäksi pelastustoimen on ylläpidettävä järjestelmien toimintakuntoa, jotta ne toimivat sekä normaaliolojen häiriöissä että poikkeusoloissa väestön suojaamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla. Selvityksessä väestöhälyttimien kuvataan olevan uusittu suunnitellusti ja hälytinvirkoston kattava.

Muu tieto

Vuonna 2025 väestön varoittamista edellyttämiä tehtäviä oli Pronton mukaan Etelä-Savon alueella yksi kappale, varsinaista vaaratiedotetta edellyttäviä tehtäviä ei ollut. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli kaksi tehtävää vuodessa.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole väestön varoittamisen edellyttämään suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita. Merkittäviä kehitystarpeita ei ole tiedossa.

2.2.8. Muiden paikallisten riskien edellyttämät suorituskyyt

Muut paikalliset riskit ovat riskianalyyssissa tunnistettuja paikallisia kohteita, alueita ja ilmiöitä, joita ei käsitellä suorituskyykohtaisissa osioissa. Näihin voivat kuulua esimerkiksi tapahtuma-alueet, matkailukeskittymät, kriittisen infrastruktuurin kohteet ja teollisuuden erityiskohteet. Lisäksi paikalliset riskit voivat liittyä tiettyihin onnettomuustyyppisiin, kuten esimerkiksi maastopaloihin, maastopelastamiseen tai maanalaiseen toimintaan, sekä tarvittaessa muihin vastaaviin ilmiöihin. Tarvittavat lisävalmiudet voivat olla lyhyt- tai pitkäkestoisia, ja ne voivat kohdistua henkilöstöön, osaamiseen, kalustoon tai muihin operatiivisiin kyykyiksiin.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyyyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on tavoitetasolla. Selvityksen mukaan toimintaympäristön muutoksissa Etelä-Savossa korostuvat muun muassa voimakas aurinkovoima- ja tuulivoimarakentaminen sekä energiavarastot ja -alueet sekä datakeskukset. Nämä tuovat lähinnä osaamistarvetta. Myös mahdolliset ilmastonmuutokseen liittyvät vaikutukset huomioidaan.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole muiden paikallisten riskien edellyttämään suorituskyyyn liittyviä erityisiä puutteita. Merkittäviä kehitystarpeita ei ole tiedossa.

2.2.9. Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen suorituskyky

Pelastustoimi osallistuu pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan kansainvälisen avun antamisen palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla. Etelä-Savo on mukana Suomen pelastustoimen kansainvälisessä maastopalomuodostelmassa (GFFF-V). Etelä-Savossa on koulutettu noin kolminkertainen määrä GFFF-V muodostelman henkilöstöä kokoonpanon tarpeeseen nähden.

Kansainvälisen avun vastaanottamisen palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen jää tavoitetasosta. Selvityksen mukaan suunnitelma on laadittu ja yhteistyöalueen suunnitelma on valmistumassa. Henkilöstö on vielä koulutettava kansainvälisen avun vastaanottamisen toimintaan ja rooleihin.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tietojen mukaan kansainvälisen avun antamisen suorituskyky on hyvällä tasolla. Vastaanottamisen suorituskyky on ollut puutteellinen joiltain osin henkilöstön osaamisen osalta.

2.2.10. Pelastusviranomaisen antama virka-apu

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

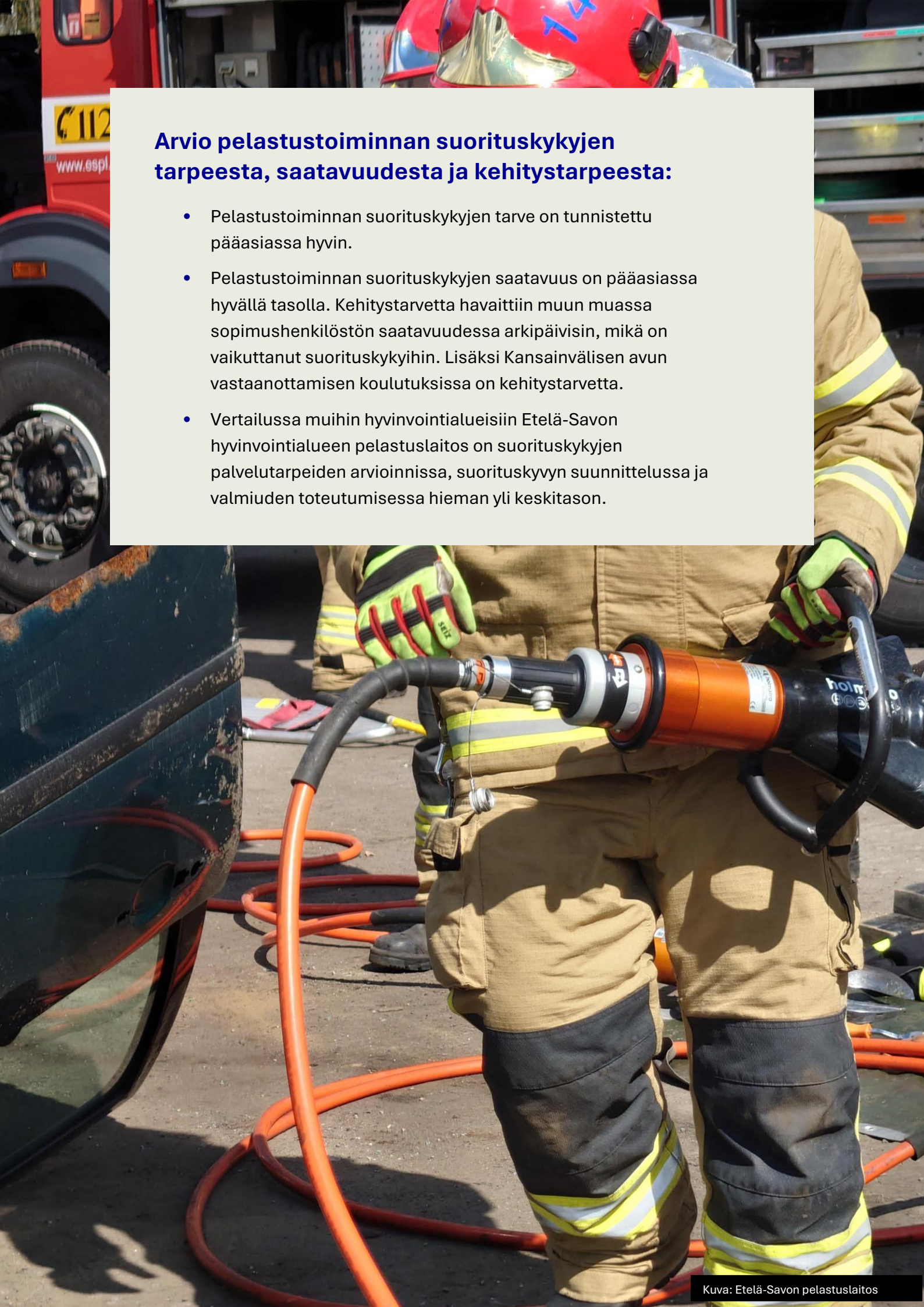
Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan palvelutarpeiden arviointi, suorituskyyyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on tavoitetasolla. Selvityksen mukaan virka-aputehtävät ovat toteutuneet sopimusten ja suunnitelmien mukaisesti. Palvelutarpeessa ei ole tullut muutoksia.

Muu tieto

Vuonna 2025 virka-aputehtäviä oli Pronton mukaan Etelä-Savon alueella 217 kappaletta, joista ensihoidon avustamisia oli 201. Edellisen kolmen vuoden keskiarvo oli 259 tehtävää vuodessa, joista ensihoidon avustamisia oli 232. Virka-aputehtäviä vuonna 2025 oli 8,6 % kaikista tehtävistä. Koko maan keskiarvo oli 8,4 %.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole virka-aputehtävien edellyttämään suorituskyyyn liittyviä erityisiä puutteita. Merkittäviä kehitystarpeita ei ole tiedossa.

Arvio pelastustoiminnan suorituskykyjen tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoiminnan suorituskykyjen tarve on tunnistettu pääasiassa hyvin.
- Pelastustoiminnan suorituskykyjen saatavuus on pääasiassa hyvällä tasolla. Kehitystarvetta havaittiin muun muassa sopimushenkilöstön saatavuudessa arkipäivisin, mikä on vaikuttanut suorituskykyihin. Lisäksi Kansainvälisen avun vastaanottamisen koulutuksissa on kehitystarvetta.
- Vertailussa muihin hyvinvointialueisiin Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastuslaitos on suorituskykyjen palvelutarpeiden arvioinnissa, suorituskyvyn suunnittelussa ja valmiuden toteutumisessa hieman yli keskitason.

2.3. Pelastustoiminnan voimavarat ja järjestelmät

2.3.1. Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarat

Pelastustoiminnan henkilöstövoimavaroihin liittyvä arviointi tarkastelee toimintaympäristössä ja palvelutarpeessa tapahtuneita muutoksia sekä niiden vaikutuksia voimavarojen tarpeeseen ja suunnitteluperusteisiin. Lisäksi arvioidaan henkilöstövoimavarojen määrän ja valmiuksien toteutuminen suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, huomioiden päällystön, alipäällystön ja miehistön sekä päätoimisen, sivutoimisen ja sopimushenkilöstön kokonaisuus. Arvioidaan henkilöstön osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä sekä koulutuksen ja harjoitustoiminnan riittävyyttä. Lopuksi arvioidaan henkilöstön fyysisen toimintakyvyn toteutumista suhteessa vaatimuksiin kaikissa henkilöstöryhmissä. Kokonaisarvio muodostaa kattavan kuvan pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen tilanteesta ja kehitystarpeista vuoden 2025 aikana.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastuslaitoksen henkilöstöresurssit ovat riittävät. Selvityksen mukaan palvelutarpeessa eikä henkilöstövoimavaroissa ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Merkittäviä kehittämistarpeita ei selvityksen mukaan ole.

Vuorotyötä tekevän päätoimisen henkilöstön saatavuus on ollut hyvä, mutta yleistyöaikaa tekevien osalta on ollut vaikeuksia saada kelpoisuuden täyttävää henkilöstöä. Sopimushenkilöstön määrä on pysynyt vuoteen 2024 verrattuna suurin piirtein samana, mutta uhkana on henkilöstön ikääntyminen.

Osaamisen ylläpitoa on saatu parannettua esimerkiksi toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton myötä. Sopimuspälokuntien viikkoharjoituksiin annetaan päätoimisen henkilöstön toimesta asiantuntija-apua. Päätoimisista pelastajista FireFit-indeksin 3.0 tai yli vaatimukset täyttää 80 henkilöä. Sopimuspelastajista FireFit-indeksin 3.0 tai yli täyttää 40 henkilöä. Päällystöä ei ole testattu.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan osaamisen hallintaa jatketaan tulevalla palvelutasopäätöskaudella vähintään nykyisellä tasolla, nykytilan kuvauksen mukaisesti. Päätoimisen henkilöstön koulutuksen järjestelyt pidetään vähintään nykyisellä, toimivalla tasolla. Sopimuspalo kuntien henkilöstön viikkoharjoitukset suunnitellaan jatkossa vuosittain asemavastaavan ja palokunnan yhteistyössä. Koulutusvastaava ja paloasemaryhmien palopäälliköt hyväksyvät suunnitelmat. Viikkoharjoitus suunnitelmissa huomioidaan pakolliset koulutusvaatimukset ja painotetaan niiden lisäksi paloasemien vastualueiden riskejä.

Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarojen fyysisen toimintakykyyn liittyvää toimintaa jatketaan tulevalla palvelutasopäätöskaudella nykyisellä tasolla, nykytilan kuvauksen mukaisesti. Testaukset, terveystarkastukset, kehonkoostumusmittaukset ja toimintakyvyn ylläpitoa tukevat toimenpiteet pidetään vähintään nykyisellä tasolla. Pelastustoimintaan osallistuvien henkilöiden toimintakyvylle määritellään tavoitteellinen vähimmäistaso.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialueen selvityksestä käy ilmi, että palvelutasopäätöksen ja sen riskianalyysin perusteella alueelle on tunnistettu tarve henkilöstövoimavaroille ja sen määrälle, joilla alue vastaa tunnistettuihin uhkiin ja riskeihin tehokkaalla pelastustoiminnalla.

Henkilöstövoimavarojen määrän ja valmiuksien toteutuminen on pääosin toteutunut suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Henkilöstön saatavuudessa on havaittu haasteita päälylystön osalta.

Henkilöstövoimavarojen osaamisen ylläpidon ja kehittämisen toteutuminen suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ei käy selvityksestä ilmi. Henkilöstövoimavarojen koulutus ja harjoitustoiminta on riittävää.

Pelastustoiminnan henkilöstön fyysisen toimintakyvyn toteutuminen suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ei käy selvityksestä ilmi. Kaikki pelastustoimintaan osallistuvat eivät ole fyysisen toimintakyvyn testauksen piirissä.

Tämän selvityksen perusteella Lupa- ja valvontaviraston tiedossa ei ole merkittäviä kehitystarpeita liittyen pelastustoiminnan henkilöstön saatavuuteen, osaamisen ylläpitoon ja kehittämiseen tai fyysiseen toimintakykyyn.

2.3.2.

Pelastustoiminnan kalustovoimavarat

Seuraavissa luvuissa esitetään kokonaisarvio pelastustoiminnan kalustovoimavarojen toteutumisesta sekä palveluiden voimavarojen kehitystarpeista vuonna 2025. Arviointi tarkastelee pelastustoiminnan kalustovoimavarojen tilaa suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, keskittyen ajoneuvokalustoon ja muuhun kaikkia suorituskykyjä tukevaan yleiskalustoon. Suorituskykykohtainen erityiskalusto arvioidaan kunkin suorituskyvyn yhteydessä. Venekalustoa koskevat tarkastelut esitetään vesipelastamisen ja ympäristövahinkotorjunnan luvuissa. Lisäksi esitetään palveluiden voimavarojen merkittävät kehitystarpeet (osaaminen, toimintatavat, kalusto ja laitteet sekä ohjelmistot), mukaan lukien niiden perustelut ja käsittely palvelutasopäätöksessä tai osainvestointisuunnitelmissa. Lopuksi tehdään havainnot palveluiden saatavuudesta, laadusta, vaikuttavuudesta, kustannuksista ja tuottavuudesta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan vuonna 2025 ei tapahtunut muutoksia, jotka vaikuttivat kalustotarpeeseen. Selvityksessä kalusto kuvataan olevan ajanmukainen. Ikääntyneellä ajoneuvokalustolla on mahdollisia vaikutuksia tulevana vuosina palvelutuotantoon, mikäli ajoneuvoihin ei saada alueella investoitua suunnitelman mukaisesti. Kalustossa ei merkittäviä kehittämistarpeita.

Muu tieto

Prontosta saatavien tietojen perusteella Etelä-Savon hyvinvointialueen ajoneuvokalusto on alla olevan taulukon mukainen. (Pelastustoimen ajoneuvokalusto Etelä-Savon hyvinvointialueella.)

Pelastustoimen ajoneuvokalusto Etelä-Savon hyvinvointialueella¹⁹

Ensilähdön ajoneuvokalusto	Lukumäärä	Keski-ikä (v)	Yli 20 vuoden ikäiset (kpl)
Sammutusautot	34	19	17
Säiliöautot	21	19	10
Veneet ja alukset	42	24	26
Miehistöautot	31	12	7
Tikas-, puomitikas ja nostolava-autot	2	9	0
Muut ajoneuvot	12	15	4

Taulukko 9: Etelä-Savon hyvinvointialueen ja sopimuspalokuntien ajoneuvokalusto vuonna 2025.

¹⁹ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 21.4.2026.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Lupa- ja valvontavirasto arvioi, että alueen pelastustoimen kalustovoimavarat ovat olleet riittävällä tasolla vuonna 2025. Pelastustoiminnan kalustovoimavarojen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä.

Pelastustoiminnan kalustovoimavarat ovat toteutuneet suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Kalusto on ikääntynyttä, ja on mahdollista, että sillä on vaikutusta tulevaisuudessa palvelutuotannon onnistumiseen.

Lupa- ja valvontaviraston arvion mukaan kalustovoimavaroissa merkittävin kehitystarve on investointien toteutumisen varmistaminen suorituskyvyn varmistamiseksi.

2.3.3. Paloasemat ja muut kiinteistöt

Tässä luvussa arvioidaan paloasemaverkoston sijainnin, kattavuuden, palvelutasovaatimusten täyttymisen sekä asema- ja miehitysjärjestelyjen tarkoituksenmukaisuuden operatiivisen valmiuden näkökulmasta. Arviointi sisältää myös muiden pelastustoiminnan käytössä olevien kiinteistöjen ja toimitilojen – kuten varikkojen, harjoitus- ja koulutusalueiden, logistiikka- ja huoltotilojen sekä hallinto- ja tukitoimitilojen – toimivuuden, käytettävyyden, kunnon ja kapasiteetin. Luvussa esitetään kiinteistöihin liittyvät keskeiset kehitystarpeet ja mahdolliset investointitarpeet osana pelastustoimen kiinteistöstrategiaa ja palvelutasoratkaisua.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan alue pyrkii kehittämään paloasemaverkostoaan alueen uhkien ja riskien mukaisesti. Selvityksessä kiinteistöjen osalta todetaan, että rahoituksen puutteen vuoksi kiireellisiä rakennushankkeita ei ole saatu aloitettua suunnitellusti. Vuonna 2025 on kilpailutettu Pieksämäen ja Rantasalmen paloasemien toteutus suunnittelu. Hankkeiden on määrä käynnistyä vuoden 2026 aikana. Rahoituksen niukkuuden kuvataan uhkaavan myös tulevien rakennushankkeiden aikatauluja.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastustoimen nykyinen paloasemaverkko säilytetään. Kehittämistarpeiksi on tunnistettu paloasemaverkon osalta remontti- tai uudisrakennustarpeita, jotka on kuvattu tarkemmin palvelutasopäätöksessä.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Paloasemien ja muiden kiinteistöjen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä ja vuosittaisessa selvityksessä. Alueen palveluverkoston kehittäminen on suunnitelmallista ja perustuu toimintaympäristössä havaittuihin tarpeisiin. Pelastustoimen kiinteistövoimavarat eivät ole toteutuneet suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.

Käynnissä olevat paloasemien rakennushankkeet ovat tarpeellisia toimintavalmiuden ja palvelujen tason varmistamiseksi. Paloasemarakentaminen on tunnistettu merkittäväksi ja tärkeäksi investoinniksi alueella.

Lupa- ja valvontaviraston arvion mukaan kiinteistövoimavaroissa merkittävin kehitystarve on tunnistetut paloasemaverkon remontti- tai uudisrakennustarpeet.

2.3.4. Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, ja pelastustoimen muodostelmalla on aina johtaja. Yhteistoimintatilanteissa, joissa pelastustoimintaan osallistuu useampi viranomainen, pelastusviranomainen toimii yleisjohtajana. Pelastustoiminnan johtamisesta laaditaan tarvittavat suunnitelmat, joissa määritellään riskien ja uhkien edellyttämät johtamisjärjestelyt eri laajuisissa ja myös pitkäkestoisissa tilanteissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastustoiminnan johtamisen palvelutarpeiden arviointi, suorituskyvyn suunnittelu ja valmiuden toteutuminen on lähes tavoitetasolla.

Pelastustoiminnan johtamisen palvelutarpeeseen ei ole tullut muutoksia. Palvelut on järjestetty osittain dynaamisesti siten, että johtamisvalmius joustaa erityisesti joukkueetasolla riippuen muun muassa vuodenajasta ja mahdollisesti kohonneesta onnettomuusriskistä johtuen. Myös poikkeusolojen johtamisjärjestelmä on päivitetty vastaamaan nykyistä tilannetta.

Yhteistyöalueen pelastuslaitokset ovat päättäneet pelastustoiminnan yhteistyö- ja avunantosopimuksessa, että pelastustoiminnan johtajuus voidaan tietyin edellytyksin siirtää Itä-Suomen johtokeskukselle tai toiselle pelastuslaitokselle.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Pelastustoimen muodostelmalla on oltava aina johtaja.

Pelastustoiminnan johtamisen järjestelmä on rakennettu siten, että se vastaa muuttuviin ja mahdollisesti laajeneviin tilanteisiin.

Yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskuksen palveluita on hyödynnetty pelastustoiminnan johtamisessa. Näitä palveluita voisi hyödyntää laajemminkin.

Pelastustehtävillä toteutuneet pelastustoiminnan johtamisen suorituskvyt toteutuivat pääsääntöisesti hyvin. Ne suurempien muodostelmien johtamisen suorituskvyt, joita ei vuonna 2025 tarvittu, olisi arvion mukaan saatu toteutumaan tarpeen mukaisesti.

Arvio pelastustoiminnan voimavarojen ja järjestelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoiminnan henkilöstö- ja kalustovoimavarojen tarve on tunnistettu palvelutasopäätöksessä, ja ne ovat pääosin riittävällä tasolla suhteessa riskeihin ja tavoitteisiin. Henkilöstön saatavuudessa on kuitenkin haasteita erityisesti päällystön osalta, ja osaamisen kehittämisestä sekä fyysisen toimintakyvyn toteutumisesta ei ole riittävää kokonaiskuvaa.
- Kalustovoimavarat ovat toistaiseksi riittävät, mutta kaluston ikääntyminen edellyttää investointien varmistamista tulevan suorituskvyn turvaamiseksi.
- Kiinteistövoimavaroissa on selkeitä puutteita suhteessa tavoitteisiin, ja paloasemaverkon korjaus- ja uudisrakentamistarpeet muodostavat keskeisimmän kehityskohteen.
- Johtamisjärjestelmä vastaa nykyisiin tarpeisiin ja toimii pääosin hyvin, mutta tilanne- ja johtokeskuspalveluiden laajemmalla hyödyntämisellä voidaan edelleen vahvistaa suorituskvyyä.

2.4. Pelastustoiminnan suunnitelmat

Tämä luku käsittelee suunnitelmia, joita pelastuslaitoksen on tehtävä pelastuslain mukaan. Suunnitelmat ovat arvioinnin kohteena olevien pelastustoimen palvelujen tuottamista tukevia asiakirjoja. Lupa- ja valvontavirasto arvioi suunnitelmien laatimista ja toteutumista hyvinvointialueen antaman selvityksen perusteella.

*Toimintavalmius-
suunnittelu on
valtakunnallisesti
verrattuna
hyvässä
tilanteessa.*

2.4.1. Pelastustoiminnan suunnitelmakokonaisuus

Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain mukaan laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla. Suunnitelmakokonaisuuteen liittyviä suunnitelmia ovat sisäministeriön asetuksen pelastustoimen suunnitelmista (1363/2018) mukaiset suunnitelmat, esimerkiksi hälytysohje ja sammutusvesisuunnitelma.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan pelastustoimen suunnitelma-arkkitehtuurissa ei ole tapahtunut muutoksia aiempaan nähden. Arkkitehtuuri perustuu sähköiseen kansiorakenteeseen tallennettuun Suunnitelmat ja ohjeet-kokonaisuuteen. Kokonaisuus noudattelee sisäministeriön pelastustoimen suunnitelmista antamaa asetusta. Suunnitelmien osalta ei alueella nähdä merkittävämpää kehittämistarvetta.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Suunnitelmien järjestelyt ja keskinäinen hierarkia on selkeä ja kattava.

Väestön varoittamisen suunnitelman kokoaminen yhteen suunnitelmaosioon on työn alla.

2.4.2. Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnittelu

Vuoden 2025 aikana voimaan tullut uusi pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje ohjaa pelastuslaissa (379/2011) ja pelastustoimen suunnitelma-asetuksessa (1363/2018) asetettuja suunnitteluvaatimuksia. Uudistettua ohjetta on täydennetty ja tarkennettu siten, että toimintavalmiuden suunnittelu ja toteuman seuranta asettuu yhtenäisemmäksi osaksi toimintaympäristö- ja riskianalyysiä sekä onnettomuuksien ehkäisytyötä. Tavoitteena on myös, että toiminnan ja tietojen seuranta olisi valtakunnallisesti yhdenmukaista. Uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen siirtymäaika päättyi vuoden 2025 lopussa.

Parhaiten suunnittelun tavoitteet toteutuvat kirjaamalla asiat erilliseen toimintavalmiussuunnitelmaan. Siten suunnittelun kokonaisuus pysyy eheänä ja vähintään vuosittain tehtävän päivitystyön toteuttaminen mahdollistuu paremmin.

Muu tieto

Lupa- ja valvontavirasto teki huhti-toukokuussa 2026 selvityksen toimintavalmiussuunnittelun tilanteesta. Etelä-Savon hyvinvointialueen antaman tiedon mukaan toimintavalmiuden suunnittelu ei ole kaikilta osin toteutunut riittävässä laajuudessa ja tarkkuudella. Isoimmat puutteet ovat toimintavalmiussuunnittelun viimeistelyssä. Toimintavalmiuden suunnittelun asiakirjat ovat jatkossa koottu yhdeksi toimintavalmiussuunnitelma-asiakirjaksi. Taulukossa 10 on hyvinvointialueen antamat tiedot siten, että suunnittelun alkuvaiheessa olevien osa-alueiden valmiusasteen on arvioitu olevan kolmasosa ja suunnittelun loppuvaiheessa olevien osa-alueiden kaksi kolmannesta. Taulukossa on mukana vain ne osa-alueet, jotka tuli olla huomioituna vuodelle 2026 tehdyissä suunnitelmissa.

Pelastustoimen ajoneuvokalusto Etelä-Savon hyvinvointialueella²⁰

Taulukko 10: Toimintavalmiuden suunnitelmien valmiusaste huhti- toukokuussa 2026

	Suunnitelmien valmiusaste
Toimintavalmius tavanomaisia onnettomuuksia varten	100 %
Laajamittaisten onnettomuuksien toimintavalmius	67 %
Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen toimintavalmius	67 %
Muu toimintavalmius	100 %
Suunnitelma toimintavalmiuden kehittämisestä	87 %
Yhteensä	89 %

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen siirtymäaika päättyi vuoden 2025 lopussa, ja suunnitelmien tulisi olla ohjeen mukaisia.

Suunnittelussa on vielä vähäistä kehitystarvetta. Erillinen toimintavalmiussuunnitelma on jatkossa käytössä.

²⁰ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 21.4.2026.

2.4.3. Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Pelastuslaitoksen on laadittava erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden onnettomuuden varalle suunnitelma pelastustoiminnan johtamisesta ja muusta pelastustoiminnasta. Tätä suunnitelmaa kutsutaan ulkoiseksi pelastussuunnitelmaksi. Suunnitelma on laadittava yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa alueille, joilla on ydinenergialaitos, tuotantolaitos, kaivannaisjätteen alue, vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä ratapiha tai satama-alue. Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava yhteistyössä suunnitelmasta tiedottamisesta ja järjestettävä harjoituksia pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi. Ulkoisen pelastussuunnitelman edellyttäviä kohteita on hyvinvointialueilla vaihteleva määrä.

Muu tieto

Lupa- ja valvontaviraston tekemän valvonnan tietojen mukaan Etelä-Savon hyvinvointialueella oli yksi pelastuslain 48 §:n mukainen erityistä vaaraa aiheuttava kohde ja ylläpidettävänä yksi ulkoinen pelastussuunnitelma vuoden 2025 lopussa.

Etelä-Savon pelastuslaitoksella oli päivitettävänä yksi ulkoinen pelastussuunnitelma vuoden 2025 aikana. Ulkoisten pelastussuunnitelmien päivitys toteutui voimassa olevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti.

Pelastuslaitoksella ei ollut päivitettävänä ulkoisesta pelastussuunnitelmasta laadittavia turvallisuustiedotteita vuoden aikana.

Ulkoisten pelastussuunnitelmien harjoituksia järjestettiin pelastuslaitoksen alueella yhdessä kohteessa. Harjoitus toteutui voimassa olevan lainsäädännön ja ohjeistuksen mukaisesti.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Etelä-Savon hyvinvointialueella on yksi erityistä vaaraa aiheuttava kohde, jossa tuli päivittää ulkoinen pelastussuunnitelma ja järjestää suuronnettomuusharjoitus vuonna 2025. Ulkoisesta pelastussuunnitelmasta laadittavia turvallisuustiedotteita ei ollut päivitettävänä vuoden aikana.

Ulkoinen pelastussuunnitelma on laadittu ja päivitetty lain edellyttämässä aikataulussa.

Ulkoisen pelastussuunnitelman testaaminen harjoituksilla on toteutunut lain edellyttämällä tavalla.

Suunnitelmasta tiedottamiselle ei ollut tarvetta vuoden 2025 aikana.

Puutteet ulkoisissa pelastussuunnitelmissa, niitä koskevissa harjoituksissa ja tiedottamisessa ovat olleet hyvin vähäisiä, eikä niistä ole tarvinnut huomautella pelastuslaitosta.

Arvio pelastustoiminnan suunnitelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoimen suunnitelmien kokonaisuus on rakenteeltaan selkeä, kattava ja keskinäinen hierarkia toimii hyvin. Suunnitelmat ovat pääosin saatavilla ja lain sekä ohjeistusten mukaisia.
- Kehitystarpeet ovat vähäisiä ja liittyvät lähinnä väestön varoittamisen suunnitelman kokoamiseen yhteen suunnitelmaosioon.
- Toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisissa suunnitelmissa on vain vähäisiä puutteita ja jatkossa erillinen toimintavalmiussuunnitelma on käytössä.
- Etelä-Savon hyvinvointialueen erityistä vaaraa aiheuttavaa kohdetta koskeva ulkoinen pelastussuunnitelma on laadittu ja päivitetty lain edellyttämässä aikataulussa, ja sen testaaminen harjoituksilla on toteutettu vaatimusten mukaisesti.

3. Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Tässä luvussa arvioidaan pelastustoimen vapaaehtoistoimintaan liittyvien tehtävien hoitamista, palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä niiden kehitystarvetta. Arvioinnin painopiste on sopimuspalokuntien ja sivutoimisten tuottamissa palveluissa.

Pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita organisaatioita ja henkilöitä. Hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se käyttää vapaaehtoisia pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa.

Sopimuspalokuntien lisäksi pelastustoimen tehtävissä voidaan käyttää apuna muitakin toimijoita, kuten meri- ja järvipelastusyhdistysten yksiköitä, vapaaehtoista pelastuspalvelua, pelastusalan liittoja, pelastuskoiria sekä radioamatöörejä ja muita vapaaehtoistoimintaan perustuvia organisaatioita ja järjestöjä.

Vapaaehtoisten sekä sivutoimisten ja sopimuspalokuntien toiminta pelastustoimen palvelujen tuottamisessa perustuu aina hyvinvointialueen ja toisen osapuolen tekemään sopimukseen. Tämä arviointi perustuu vain hyvinvointialueen selvityksessä antamiin tietoihin sekä Lupa- ja valvontaviraston hakemiin tilastoihin.

3.1. Sopimushenkilöstön, sivutoimisen henkilöstön sekä vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palvelujen tuottamisessa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman selvityksen mukaan palvelutarpeessa ei ole tapahtunut muutoksia vuonna 2025. Sopimuspalokuntalaisia on noin 450 henkilöä.

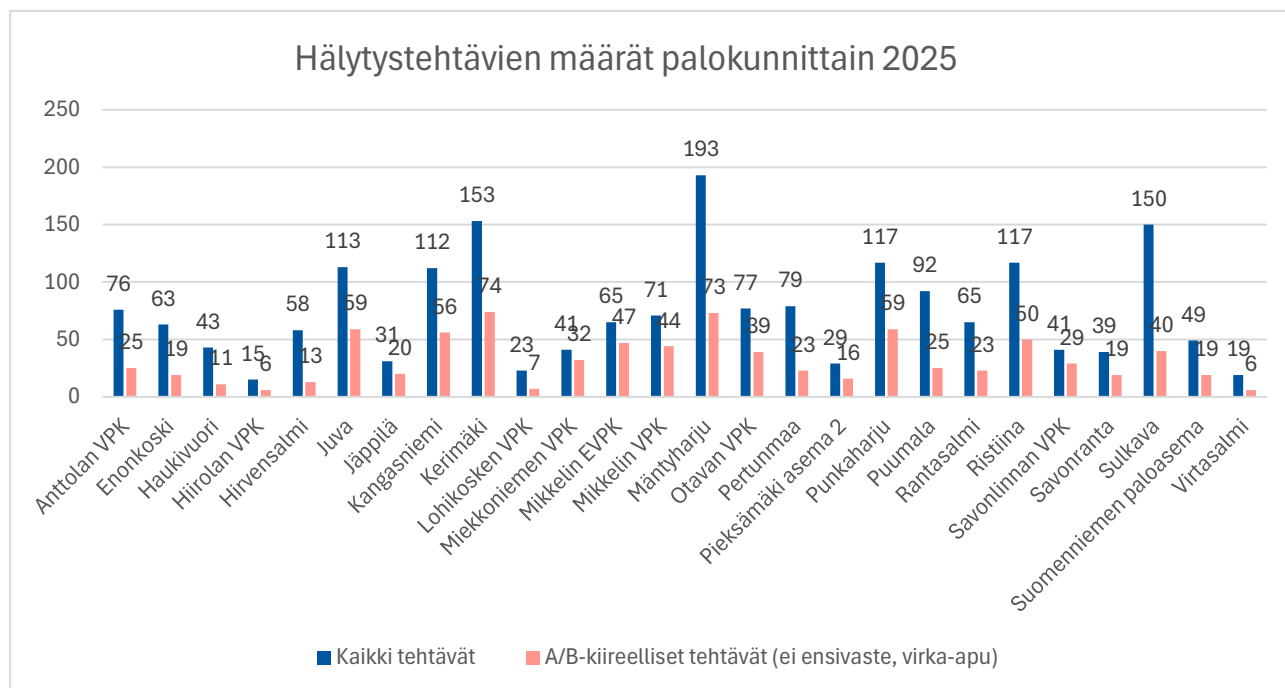
Etelä-Savo kuvataan laajaksi ja harvaan asutuksi maakunnaksi, jossa palvelutuotanto perustuu suurelta osin sopimushenkilöstön käyttöön. Pääsääntöisesti pelastustehtäville on saatu hälytettyä tarvittava määrä sopimushenkilöstöä, mutta joillakin palokunnilla hälytyksille lähtevien määrä on ollut laskeva. Joillakin palokunnilla todetaan olleen haasteita uusien henkilöiden rekrytoinnissa (väestön väheneminen ja ikääntyminen), ja pelastuslaitoksen kuvataan tukeneen rekrytointia.

Selvityksessä mainitaan sopimuksia järvipelastusyhdistysten, radioamatöörien kanssa sekä pelastuskoiraryhmän kanssa.

Muu tieto

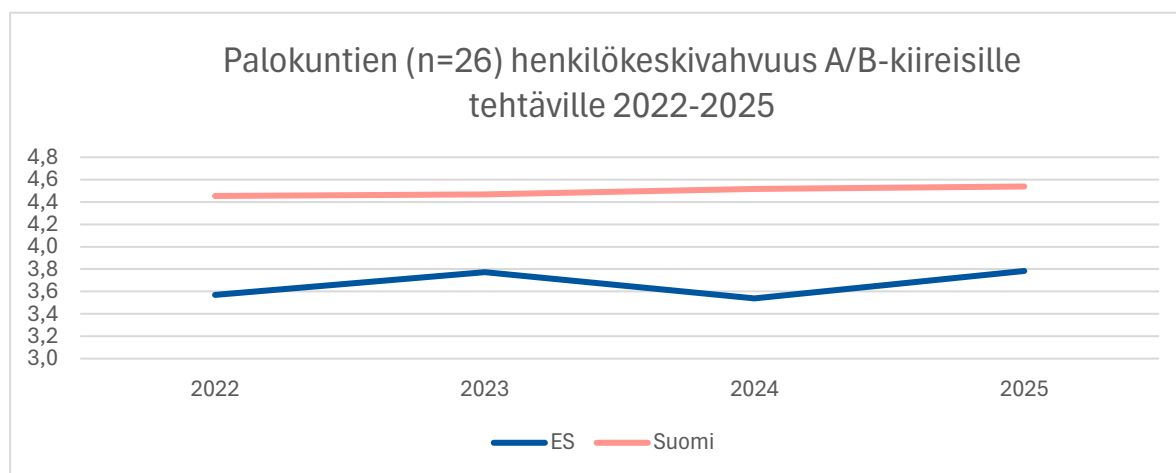
Lupa- ja valvontavirasto on tehnyt Pronon tietoihin perustuvaa palokuntakohtaista toimintavalmiuksien tarkastelua. Kuvassa 7 on hälytyslukumääriä palokunnittain ja kuvassa 8 palokuntien henkilökeskivahvuutta A/B-kiireellisillä hälytystehtävillä. Tehdyssä tarkastelussa on havaittu, että 16 palokuntaa 26:stä ei saa muodostettua keskimäärin pelastusryhmää (4 henkilöä) A/B-kiireisille tehtäville. Palokuntien henkilökeskivahvuus on noussut Etelä-Savossa kuvan 8 mukaisesti vuonna 2025 3,8 henkilöön jääden valtakunnallisen keskiarvon (4,5 hlö) alle. Niin sanottuja nollalähtöjä, eli hälytysten lukumäärä, jolloin hälytetystä palokunnasta ei ole yhtään lähtijää tehtävälle, on ollut vuonna 2025 8,3 % hälytyksistä (valtakunnallisesti 3,2 %).

Hälytystehtävien tehtävämäärät palokunnittain Etelä-Savon hyvinvointialueella²¹

Kuva 7. Hälytystehtävien määrät palokunnittain vuonna 2025 Etelä-Savossa

Palokuntien hälytystehtäville hälytetyn henkilöstön keskivahvuus Etelä-Savon hyvinvointialueella²²

Kuva 8. Palokuntien henkilökeskivahvuus A/B-kiireellisille tehtäville vuosina 2022–2025. Vertailuna valtakunnallinen keskiarvo, n=673.

²¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 18.3.2026.

²² Pelastustoimen toimenpidetilasto Pronto. Tiedot haettu 18.3.2026. Tilasto kuvaa palokuntien kykyä vastata kiireellisiin A- ja B-luokan pelastustoimen tehtäviin sammutus- tai säiliösammutusautolla. Tilastossa on huomioitu ne tehtävät, joissa on hälytetty asemapaikalta sammutusyksikkö tai säiliösammutusyksikkö ja joissa vähintään yksi yksikkö joltakin paloasemalta on mennyt A- tai B-kiireellisenä kohteeseen. Tilastossa on huomioitu aseman kokonaisvahvuus (ml. reservi), mutta puutteet kirjaamisessa voivat esimerkiksi kasvattaa nollalähtöjen tai laskea aseman kokonaishenkilövahvuuden määrää.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Useilla paikkakunnilla lähin palokunta ei riitä tarjoamaan riittävää henkilöresurssia kiireellisille tehtäville, vaan tarvittavat resurssit saadaan koottua vasta toisen palokunnan täydentäessä. Puute aiheuttaa viivästystä avun saannissa. Alueella on tarve kasvattaa sopimushenkilöstöresursseja niissä palokunnissa, joissa henkilöstö on nykyisellään riittämätön. Itä-Suomen aluehallintovirasto arvioi keväällä 2025, että Etelä-Savossa olisi tarve rekrytoida vähintään useita kymmeniä uusia sopimuspalokuntalaisia jakautuen eri palokuntiin, jotta kaikissa palokunnissa olisi vähintään pelastusryhmän verran hälytykseen lähtijöitä.

3.2. Pelastustoimen sivutoimisen ja sopimuspalokunnan henkilöstön sekä vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä. Vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytysten edistäminen sisältää taloudellista tukea, koulutuksellista tukea tai muuta yhteistyötä vapaaehtoisten organisaatioiden kanssa. Toimenpiteiden tulisi näkyä kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

Vapaaehtois-toimintaa on edistetty merkittävästi, mutta aktiivisuudessa on edelleen laskua.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan toimintaympäristössä ei ole tapahtunut muutoksia, jotka vaikuttaisivat sopimuspalokuntatoiminnan edistämiseen. Tavoitteet ovat toteutuneet suunnitellusti.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan sopimuspalokuntatoiminnan edistäminen näkyy Etelä-Savossa linjauksena vahvistaa sopimuspalokuntien elinvoimaa, rekrytointia ja pitovoimaa sekä turvata niiden henkilöstöresurssi vähintään vuoden 2022 tasolla osana pelastustoimen palvelutuotantoa. Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos sitoutuu osallistumaan aktiivisesti sopimuspalokuntien rekrytointiin, tarjoamaan aktiiviselle sopimushenkilöstölle liikunta- ja kulttuuriedun sekä tukemaan palokuntanais- ja nuorisotoimintaa yhteistyössä SPEKin kanssa muun muassa avustusten ja varustehankintojen avulla. Lisäksi päätöksessä korostetaan koulutuksen merkitystä: sopimuspalokuntalaisten koulutus järjestetään Pelastusopiston opetussuunnitelman mukaisesti ja koulutusputken kattavuutta luvataan parantaa palvelutasokauden aikana. Kehittämistarpeena todetaan vielä, että sopimushenkilöstön rekrytointia ja pitovoimaa edistäviä, tarvittaessa palokuntakohtaisesti räätälöityjä toimia lisätään, koska väestön ikääntyminen ja pienempien taajamien väestökato haastavat sopimuspalokuntien toimintakykyä tulevaisuudessa.

Sopimuspalokuntatoiminnan kehittäminen on huomioitu osana palvelutasopäätöstä ja sen kehittämissuunnitelmaa.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Alueen antamien tietojen mukaan edistämistoimet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti. Alueella on kuitenkin havaittavissa joillakin paikkakunnilla sopimusperustaisen toiminnan aktiivisuuden laskua, johon alueen on vastattava kehittämistoimilla.

3.3. Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan henkilön terveystarkastukset

Jos sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluva savusukeltaja tai muuta vastaavaa raskasta työtä tekevä henkilö ei ole oikeutettu työsuhteen perusteella työterveyshuoltoon, hänelle on järjestettävä työterveyshuoltolain mukaisia tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennaltaehkäisevät palvelut. Ennaltaehkäisevillä palveluilla ja terveystarkastuksilla on tarkoitus ehkäistä ja torjua pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvia terveysvaaroja ja -haittoja ja suojella henkilön turvallisuutta, työkykyä ja terveyttä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan sopimuspalokuntien henkilöstö kuuluu hyvinvointialueen työterveyspalveluiden piiriin. Terveystarkastukset on saatu toteutettua suunnitellusti vuonna 2025.

Muu tieto

Hyvinvointialueen antamien tietojen mukaan työterveystarkastuksiin pääsyssä on edeltävänä vuonna 2024 ollut palveluntarjoajasta johtuneita viiveitä, mutta tarkastukset ovat kuitenkin toteutuneet.

Palvelutasopäätöksen päätösosuuuden mukaan Etelä-Savon pelastustoimi järjestää kustannuksellaan terveystarkastukset pelastustoimintaan osallistuvalle henkilöstölle, samoin toiminnan aloittaville, veneen kuljettajille ja ajokorttien yhteydessä.

Palvelutasopäätöksen muun tekstiosuuden mukaan savusukelluskelpoisten sopimuspalokuntalaisten määrää tulisi kyetä tulevaisuudessa lisäämään. Toimintakyvyn seurantaan on tavoitteena saada järjestelmä ja kilpailutuksessa tarkoitukseen on toiminnanohjausjärjestelmä.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Sivutoimisen henkilöstön sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan työterveystarkastukset toteutuivat alueella vaatimusten mukaisesti vuonna 2025.

3.4. Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Pelastustoimintaan osallistuvilta sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan koulutusta tarjotaan koulutuskalenterin mukaan eri puolilla maakuntaa. Kurssitarjonnan kerrotaan olevan pääosin riittävää, mutta kouluttajien määrässä on ollut hieman puutteita. Koulutuksen prosessin kehittäminen on alueella työn alla.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus järjestetään Pelastusopiston opetussuunnitelman mukaisesti, koulutusta suunnitellaan vuosittain koulutuskalenterilla ja viikkoharjoituksilla sekä sopimuspalokuntalaisten koulutusputken kattavuutta parannetaan koko palvelutasokauden ajan. Lisäksi koulutusta, osaamisen hallintaa ja toimintakyvyn seuranta vahvistetaan muun muassa lisäämällä kouluttajia, kehittämällä harjoitusaluetta ja ottamalla käyttöön koko aluetta tukeva toiminnanohjausjärjestelmä.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Sivutoimisen ja sopimushenkilöstön koulutus alueella perustuu Pelastusopiston opetussuunnitelmaan. Koulutukset ovat toteutuneet alueen selvityksen mukaan suunnitellusti.

Arvio pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta on alueella edelleen välttämätöntä palvelutason turvaamiseksi. Sivutoimisen ja sopimushenkilöstön koulutus perustuu Pelastusopiston opetussuunnitelmaan ja on toteutunut suunnitelmien mukaisesti. Useilla paikkakunnilla nykyinen henkilöstö ei kuitenkaan riitä kiireellisiin tehtäviin, vaan resurssit joudutaan kokoamaan useamman palokunnan yhteistyönä, mikä viivästyttää avunsaantia.
- Alueella on selkeä tarve lisätä sopimushenkilöstöä erityisesti niissä palokunnissa, joissa lähtövalmius ei täyty. Lupa- ja valvontaviraston arvion mukaan uusia sopimuspalokuntalaisia tarvitaan kymmeniä, jotta kaikissa yksiköissä saavutetaan vähintään pelastusryhmän vahvuus.
- Vaikka rekrytoinnin ja kehittämisen toimenpiteet ovat edenneet suunnitellusti, sopimusperustaisen toiminnan aktiivisuudessa on havaittavissa laskua joillakin paikkakunnilla. Keskeiset kehittämistarpeet kohdistuvat rekrytoinnin tehostamiseen, henkilöstön sitouttamiseen sekä toiminnan houkuttelevuuden ja jatkuvuuden varmistamiseen muuttuvassa toimintaympäristössä.

4. Väestönsuojelun palvelut

Tässä luvussa arvioidaan väestönsuojelun palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä palvelujen kehitystarvetta.

Pelastuslain mukaan pelastustoimen viranomaisen on varauduttava hoitamaan toimialaansa kuuluvat väestönsuojelutehtävät riittävillä suunnitelmilla ja valmisteluilla. Väestönsuojelun (VSS) palveluja ovat muiden muassa

- väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu
- pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen
- hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen
- väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen
- väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön kouluttaminen
- pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen
- kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.

4.1. Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun suorituskyky

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien suunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan suunnitelmien päivitystyö on jatkunut vuonna 2025. Maailmanpoliittinen tilanne on sellainen, että varautumista tehdään tällä hetkellä todella tiiviisti. Uhkamallien tarkentuminen on aiheuttanut päivitystarvetta suunnitelmiin ja suurinta osaa suunnitelmista onkin päivitetty tai päivitetään parhaillaan.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen (2025–2026) päätöksen mukaan väestönsuojeluun varautumiseen liittyvät pelastustoimen vastuut ja tehtävät on määritelty niin, että ne kattavat pelastuslain 64. pykälän mukaiset vaatimukset.

Väestönsuojeluun varautuminen on suunnittelu ja resursoitu siten, että hyvinvointialueen pelastustoimi:

- 1) huolehtii väestönsuojelutehtävien edellyttämästä sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arvioinnista;
- 2) kouluttaa ja varaa henkilöstöä ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä sekä muuta henkilöstöä väestönsuojelutehtäviin;
- 3) huolehtii väestönsuojelun johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta;
- 4) varautuu valmiuslain 121. pykälässä tarkoitettuun väestön siirtämiseen; sekä
- 5) huolehtii muistakin näitä vastaavista toimenpiteistä.

Tarvittavat suunnitelmat ylläpidetään nykytilan kuvauksen mukaisesti ja huomioidaan alueellisessa riskinarvioissa ja pelastustoimen riskianalyysissä tapahtuvat muutokset.

Tähän toimintaan käytetään noin 3 henkilötyövuotta.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojelutehtävien edellyttämä suunnittelutarve on tunnistettu. Suunnittelutarve on kasvanut turvallisuusympäristön muutosten myötä.

Väestönsuojelutehtävien edellyttämä suunnitelmakokonaisuus vastaa pääosin alueella esiintyviä riskejä ja uhkia. Suunnitteluresurssien riittävyyttä suunnitelmakokonaisuuden laatimiseksi ja ylläpitämiseksi ei ole arvioitu.

4.2. Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien ja toiminnan yhteensovittaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii vastuullaan olevien väestönsuojelutehtävien toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta huomioiden yhteistoimintatarpeet ja -sopimukset.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan suunnitelmien ja toiminnan yhteensovittamista on toteutettu mm. pelastuslaitosten IKAROS-verkoston kautta sekä yhteistyössä Sisäministeriön ja Puolustusvoimien kanssa. Yhteensovittamista tehdään myös harjoitusten muodossa. Etelä-Savossa on käytössä kuntien, Eloisan eri toimialojen sekä vapaaehtoistoimijoiden yhteistyössä kehitetty häiriötilannekeskusten toimintamalli. Häiriötilannekeskusten toimintaa on harjoiteltu viime vuosina.

Väestönsuojeluun varautumisen saatavuus sekä taso ovat kehittyneet vuoden 2025 aikana.

Etelä-Savon laajuinen kyläturvallisuushanke lähti käyntiin vuoden 2025 lopulla. Hankkeessa kartoitetaan aktiivisia ryhmiä kyliltä ja organisoidaan niiden toimintaa kyläturvallisuusryhmiiksi.

Muu tieto

Itä-Suomen aluehallintoviraston valvontaraportissa Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastuslaitoksen riskianalyysistä vuodelta 2025 todetaan, että tarvittavaa yhteensovittamista tulee tehdä Sisäministeriön ohjeen mukaisesti YT-alueen hyvinvointialueiden pelastuslaitosten edustajien kesken.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Yhteensovittamisen tarve on merkittävä erityisesti pelastustoimen, kuntien ja muiden viranomaisten rajapinnoissa. Tarve vahvistaa yhteistä suunnittelurakennetta korostuu, jotta suunnitelmat muodostavat yhdenmukaisen kokonaisuuden.

Yhteensovittamisen resurssit ja rakenteet ovat olemassa ja toiminta on pääosin vakiintunut. Suunnitelmien saatavuus vaihtelee. Yhteistyö on systemaattista ja sen toteutus kohtaa tavoitteet.

Yhteensovittamisen rakenteita tulee edelleen vahvistaa, jotta toiminta on säännöllistä ja ohjattua.

4.3. Hyvinvointialueen pelastustoimen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisen vastuulle kuuluvien väestönsuojelutehtävien toteuttaminen edellyttää riittävän väestönsuojeluorganisaation määrittämistä. Tämä sisältää tarvittavan henkilöstön (pää- ja sivutoiminen sekä sopimuspalkokuntien henkilöstö), materiaalin ja tilojen määrittelyn ja varaamisen sekä näitä koskevien suunnitelmien laatimisen ja säännöllisen päivittämisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan vuodelle 2025 asetetut tavoitteet toteutuivat väestönsuojeluorganisaation määrittämisen osalta. Pelastustoimen poikkeusolojen johtamis- ja väestönsuojeluorganisaatioiden rakenteen päivitystyö jatkuu edelleen.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Alueen riskien edellyttämän väestönsuojeluorganisaation tarve on tunnistettu. Henkilöstön saatavuuden riittävyyttä ei ole arvioitu.

Organisaation määrittely on vielä kesken, eikä väestönsuojelun tehtäväkuvien dokumentointi ei ole kaikilta osin ajantasaista.

Organisaation rakenteen selkeyttä ja yhteyttä väestönsuojelutehtävien kokonaisuuteen tulee edelleen kehittää.

4.4. Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön, kaluston ja tilojen varaaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen toimialaan kuuluvien väestönsuojelutehtävien toteuttaminen edellyttää periaatteiden määrittämistä sille, miten väestönsuojeluorganisaation henkilöstö ja tarvittavat tilat varataan ja kuinka usein näitä koskevat suunnitelmat päivitetään. Varautumiseen sisältyy päätoimisen, sivutoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön henkilövaraamisen sekä pelastuslaitoksen omien toimitilojen ja mahdollisten väistötilojen varaaminen poikkeusolojen tehtäviä hoitamiseen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan henkilöstön varauksia on työstetty vuoden 2025 aikana ja päätökset tulivat alkuvuodesta 2026.

Ajoneuvovaraukset ovat ajan tasalla ja niitä on täydennetty vuoden 2025 aikana.

Työkoneiden osalta tehdään yhteistyötä eri toimijoiden kesken, jotta tarpeellisen konekaluston riittävyys on varmistettu. Tilavarauksia tarkastellaan ristiin eri toimijoiden välillä.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Varaustarve on yhtäläinen suunnittelun kanssa, ja se kattaa henkilöstön, kaluston ja tilat riskiperusteisesti ja poikkeusolojen skenaarioiden mukaan.

Ulkopuolisten resurssien (esim. kuljetus, työkoneet) saatavuus ei ole vielä kauttaaltaan varmistettu sopimuksin.

Varausten ajantasaisuudessa ja todentamisessa on vielä kehitettävää, erityisesti tilojen osalta.

Väistötilojen suunnittelua, sopimusperustaa ja käytettävyyden testausta tulee edelleen vahvistaa. Materiaali- ja kalustovarauksille tarvitaan systemaattinen elinkaarimalli ja selkeä priorisointi.

4.5. Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöllä tulee olla riittävä osaaminen pelastustoimen viranomaisten vastuulle kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseksi. Osaamiselle vaadittavan koulutuksen, perehdytyksen ja osaamisen ylläpidon määrittely sekä näihin perustuvien toimenpiteiden suunnittelu muodostavat väestönsuojelutehtävien koulutusohjelman.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan väestönsuojeluorganisaation koulutuksille asetetut tavoitteet toteutuivat pääosin suunnitellusti vuoden 2025 aikana. Koko pelastuslaitoksen päätoiminen henkilöstö sekä sopimushenkilöstö ovat saaneet perustasoisen varautumiskoulutuksen pelastuslaitoksen itse kouluttamana. Häiriötilannekeskuksiin liittyviä koulutuksia on järjestetty useamman kunnan alueella. Yksittäiset pelastuslaitoksen henkilöt ovat käyneet myös muita erityyppisiä väestönsuojeluun liittyviä koulutuksia.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Koulutus- ja harjoitustarve on säilynyt samalla tasolla, ellei kasvanut kautta linjan. Tarve vahvistaa roolikohtaista osaamista ja varmistaa sen jatkuvuus on edelleen olemassa.

Perustasoista väestönsuojelukoulutusta on järjestetty kattavasti pelastuslaitoksen henkilöstölle. Harjoituksiin osallistuminen on toteutunut suunnitellusti.

Koulutusjärjestelmän systematisointia, sisältöjen yhdenmukaistamista ja seuraamisen vahvistamista tarvitaan edelleen. Harjoitustoiminnan tulee kattaa kaikki kriittiset tehtäväkokonaisuudet.

4.6. Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen

Pelastustoimen viranomaisten johtamisen edellytykset poikkeusoloissa on varmistettava. Tämä sisältää

- suunnitelman johtamisesta poikkeusoloissa, mukaan lukien suunnitelman päivitys ja suunnitelmaan perehdyttäminen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien toimitilojen, väistötilojen ja suojatilojen määrittämisen ja kunnossapidosta sopimisen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien tietojärjestelmien ja niiden varajärjestelmien määrittelyn ja ylläpidosta sopimisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen mukaan edellytykset poikkeusolojen johtamiselle ovat kunnossa.

Arvio tarpeesta, saatavuudesta, laadusta ja kehitystarpeesta

Alueella on tunnistettu tarve jatkaa suojattujen, teknisesti toimintavarmojen johtamistilojen kehittämistä. Varajärjestelmien ja hajasijoitettujen johtamistilojen tarve korostuu toimintaympäristön vaatimusten kasvaessa.

Johtamistilojen saatavuus on tavoitteiden tasolla ja kehittyy edelleen. Teknisten järjestelmien toimintavarmuus ja viestiyhteyksien saatavuus on tavoitteiden tasolla.

Johtamistilojen laatu on tavoitellulla tasolla ja kehittyy edelleen.

Varajärjestelmien, viestiyhteyksien ja teknisen infrastruktuurin parantaminen on keskeistä poikkeusolojen johtamiskyvyn varmistamiseksi. Hajasijoittamisen toiminnalliset ja tekniset ratkaisut tulee varmistaa.

Arvio väestönsuojeluun varautumisen palvelujen tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

- Väestönsuojeluun varautumisen palveluiden tarve on tunnistettu.
- Väestönsuojeluun varautumisen palveluiden saatavuus on pääosin kunnossa, joskin erityisesti suunnittelussa on edelleen päivitystarpeita.
- Väestönsuojeluun varautumisen palveluiden keskeisenä kehitystarpeena on keskeneräisten suunnitelmien saattaminen valmiiksi.
- Vertailussa muihin hyvinvointialueisiin Etelä-Savo on vähintään keskimääräisellä tasolla väestönsuojeluun varautumisen palveluissa, ellei hieman sen yläpuolella.

5. Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset

5.1. Investointien tarve

Hyvinvointialueen tulee valita pelastustoimen osasuunnitelmaan pelastustoimen järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit sekä niitä vastaavat sopimukset. Lupa- ja valvontavirasto tehtävänä on arvioida pelastustoimen investointien tarvetta. Arviossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että investoinnit ovat riskejä vastaavan palvelutason edellyttämiä.

Hyvinvointialueen selvityksen ja pelastustoimen osainvestointisuunnitelman sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antaman vuosittaisen selvityksen perusteella Etelä-Savon pelastustoimen keskeinen investointitarve kohdistuu paloasemakiinteistöihin sekä ikääntyvään kalustoon. Selvityksessä todetaan myös, että palvelutasopäätöksessä on tunnistettu investointitarpeita paloasemakiinteistöihin, venekalustoon ja muuhun kalustoon, mutta kaikkia näistä ei ole vielä sisällytetty investointisuunnitelmiin.

Pelastustoimen vuosien 2027–2030 investointikokonaisuus on yhteensä noin 13,3 miljoonaa euroa, josta merkittävimmät yksittäiset hankkeet ovat Kangasniemen paloasema 3,2 miljoonaa euroa, Juvan paloasema 3,2 miljoonaa euroa ja Mikkelin VPK:n paloasema 2,0 miljoonaa euroa. Kalustohankinnoissa korostuvat neljä sammutusautoa, kolme säiliöautoa sekä puomitikasauto. ICT-investoinneissa korostuivat tietojärjestelmämuutokset, kansallisen onnettomuuksien ehkäisyjärjestelmän käyttöönotto sekä robotiikan ja tekoälyn hyödyntäminen.

Rakennukset

Selvityksessä todetaan, että kiireellisiä rakennushankkeita ei ole saatu aloitettua suunnitellusti rahoituksen puutteen vuoksi, mikä viittaa kertyneeseen investointi- ja korjausvelkaan palveluverkossa.

Kalusto

Kaluston osalta lähtötilanne on vaativa, kun sammutusautojen sekä säiliöautojen keski-ikä vaihtelevat 17–18 vuoden tienoilla. Rahoituksen niukkuuden arvioidaan uhkaavan kaluston vanhenemista, toimintavarmuutta ja työturvallisuutta.

ICT

Investointisuunnitelmassa vuosille 2027–2030 ei esitellä erillisiä ICT-investointeja. Vuosittaisessa selvityksessä ICT-investoinneissa korostuivat tietojärjestelmämuutokset, kansallisen onnettomuuksien ehkäisyjärjestelmän käyttöönotto sekä robotiikan ja tekoälyn hyödyntäminen.

Muu tieto

Kustannusvaikuttavuusanalyysiä pelastustoimen investoinneista ei ollut käytössä arvioinnissa.

Arvio pelastustoimen investointien tarpeesta

Rakennusinvestointien tarpeesta muodostuu selkeä yleiskuva, mutta kohdekohtaisesti tilanne on heikempi. Selvitys osoittaa, että paloasemakiinteistöihin liittyvä investointitarve on todellinen, ja että rakennushankkeita on viivästynyt rahoituksen puutteen vuoksi. Sen sijaan yksittäisten kohteiden osalta ei esitetä esimerkiksi kuntoarvioita paloasemaverkon vaihtoehtotarkastelua tai sitä, voidaanko sama palvelutaso saavuttaa muulla järjestelyllä. Investoinnit eivät näyttäisi olevan ristiriidassa valtakunnallisten tavoitteiden kanssa, koska ne liittyvät palveluverkon ylläpitoon ja toimitilatehokkuuteen, mutta tarveperusteluiden laatu jää osin yleisluontoiseksi.

Kalustoinvestointien osalta välittyy selkeä ja vahva tarveperusta. Sammutus- ja säiliöautokaluston korkea keski-ikä tukee suoraan investointisuunnitelmassa esitettyä uusimishjelmaa, ja selvityksessä tunnistetaan nimenomaisesti riski siitä, että rahoituksen niukkuus heikentää kaluston toimintavarmuutta ja työturvallisuutta. Näiltä osin investointisuunnitelma näyttää tukevan pelastustoimen kustannusvaikuttavaa järjestämistä, koska kyse on pääosin suunnitelmallisesta elinkaarenhallinnasta. Puomitikasauton kohdalla toiminnallinen peruste on uskottava, mutta yksilöity uusimistarve jää asiakirjassa vähemmälle. Lisäksi asiakirja osoittaa, että kaikkia tunnistettuja kalustotarpeita ei vielä ole saatu suunnitelmaan, mikä on tärkeä havainto kokonaisarviossa.

ICT-investointien osalta on selvä epäsuhta tunnistettujen kehittämistarpeiden ja investointisuunnitelman näkyvän sisällön välillä. Näitä ei kuitenkaan ole esitetty erillisinä investointeina, minkä vuoksi ICT-tarpeiden kokonaisarviointi jää puutteelliseksi. Näiden rahoitus voi löytyä käyttötaloudesta tai olla löytymättä.

5.2. Investointien vaikutukset

Hyvinvointialueen tulee osasuunnitelmassa arvioida investointien vaikutuksia pelastustoimen palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, laatuun ja kustannusvaikuttavuuteen. Lupa- ja valvontaviraston tehtävänä on arvioida investointien vaikutuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen ja pelastustoimen osainvestointisuunnitelman sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamassa vuosittaisessa selvityksessä investointien vaikutuksia kuvataan ennen kaikkea toimintavarmuuden, työturvallisuuden, toimitilatehokkuuden ja palveluverkon ylläpidon näkökulmista. Vaikutusten arviointi jää pääosin yleiselle tasolle eikä yksittäisille 2027–2030 hankkeille esitetä systemaattisia vaikutusarvioita.

Rakennukset

Rakennusinvestointien osalta selvityksessä todetaan, että uudisrakennushankkeilla voidaan parantaa muun muassa toimitilatehokkuutta. Lisäksi Mikkelin kaupungin omistamien paloasemien siirtymisen hyvinvointialueen omistukseen arvioidaan pienentävän vuokra- ja kiinteistökustannuksia. Vaikutuksia ei kuitenkaan konkretisoida esimerkiksi vasteaikoina tai palveluverkon kattavuutena yksittäisten hankkeiden tasolla.

Kalusto

Kaluston osalta investointien vaikutukset ovat selkeästi perusteltuja. Mikäli kalustoa ei uusita riittävästi, kalusto vanhenee ja toimintavarmuus sekä työturvallisuus heikkenevät.

ICT

ICT:n osalta vaikutuskuva jää osin epäselväksi. Vaikka selvityksessä painotetaan järjestelmä uudistuksia ja tiedonhallintaa, nämä eivät investointisuunnitelmassa omana investointiluokkanaan.

Muu tieto

Kustannusvaikuttavuusanalyysiä pelastustoimen investoinneista ei ollut käytössä arvioinnissa.

Arvio pelastustoimen investointien vaikutuksista

Rakennusten osalta investoinneista saadaan yleinen, mutta ei kovin tarkka kuva vaikutuksista. Vuosittainen selvitys tukee sitä, että asemakiinteistöihin tehtävät investoinnit voivat parantaa toimitilatehokkuutta ja osin myös kustannusvaikuttavuutta. Tästä huolimatta yksittäisten 2027–2030 rakennushankkeiden vaikutuksia ei avata esimerkiksi toimintavalmiuden, palveluverkon tai sopimuspalokuntien käyttöedellytysten näkökulmasta. Erityisesti laajakantoisten ja taloudellisesti merkittävien paloasemahankkeiden osalta kohdekohtaiset vaikutukset ovat tarpeen.

Kalustoinvestointien osalta arviot vaikutuksista ovat saatavilla olevan aineiston perusteella uskottavimmat. Kaluston korkea ikä ja selvityksessä tunnistettu riski toimintavarmuuden ja työturvallisuuden heikkenemisestä muodostavat loogisen ja selkeän uusimistarpeen. Sammutus- ja säiliöautojen uusiminen näyttäytyy välttämättömänä toimintakyvyn ylläpitämisenä. Puomitikasauton kohdalla asiakirjassa on myös konkreettinen näyttö siitä, että vastaava investointi on parantanut suorituskykyä.

ICT-investointien vaikutusten arviointi jää aineistossa vajaaksi. Selvityksessä kuvataan, että tietojärjestelmät, tietoturva, robotiikka ja kansalliset järjestelmäuudistukset voivat tukea tuottavuutta, tiedolla johtamista ja toiminnan yhtenäistämistä. Näitä vaikutuksia ei kuitenkaan sidota investointisuunnitelmassa nimettyihin ICT-investointeihin. Keskeinen havainto on, että vaikutuksia koskeva kuvaus on olemassa toiminnan kehittämisen tasolla, mutta ei investointisuunnitelman tasolla.

Kokonaisvaikutus on siten uskottavin kaluston elinkaaren hallinnassa ja asemaverkon ylläpidossa, mutta vaikutusten laatu vaihtelee investointityypeittäin ja yksittäiskohtainen vaikutusarviointi on osin puutteellista.

Arvio pelastustoimen investointien tarpeesta ja vaikutuksesta:

- Etelä-Savon pelastustoimen investointitarpeiksi on aineiston perusteella tunnistettu merkittäviä rakennus- ja kalustoinvestointeja sekä ICT-kehittämistarpeita, mutta investointisuunnitelma ei kata kaikkia vuosittaisessa selvityksessä ja palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelmassa esiin tuotuja tarpeita. Erityisesti rakennusinvestointien yleinen tarve hahmottuu selvästi, vaikka kohdekohtaiset perustelut jäävät osin yleisluonteisiksi.
- Kaikkia tunnistettuja paloasemakiinteistöihin, venekalustoon ja muuhun kalustoon liittyviä investointitarpeita ei ole vielä sisällytetty investointisuunnitelmaan. Kokonaisinvestointitaso on 13,305 miljoonaa euroa, ja painopiste sijoittuu vuosille 2029–2030, mikä voi lisätä toteutuksen ajoitukseen ja priorisointiin liittyviä paineita. ICT:n osalta kehittämistarpeita tunnistetaan aineistossa, mutta niitä ei ole esitetty investointisuunnitelmassa erillisinä investointeina.
- Investointien vaikutuksia kuvataan aineistossa uskottavimmin kaluston suorituskyvyn ja toimintavarmuuden ylläpitämisen sekä paloasemakiinteistöihin liittyvän palveluverkon kehittämisen näkökulmasta, mutta useiden hankkeiden vaikutusarviointi jää yleisluonteiseksi. Kalustoinvestointien osalta vaikutusperusteet ovat kokonaisuutena selkeimmät.
- Rakennushankkeiden osalta kohdekohtaisia vaikutusarvioita ei esitetä riittävällä tarkkuudella, eikä esimerkiksi Juvan, Kangasniemen tai Mikkelin VPK:n paloasemahankkeiden yhteyttä toimintavalmiuspuutteisiin, palveluverkkoon tai kiinteistöjen kuntoon yksilöidä tarkemmin. Kalustohankintojen vaikutuksia voidaan pitää yleisellä tasolla uskottavina, erityisesti suorituskyvyn ylläpitämisen näkökulmasta, mutta dokumentaatio jää osin puutteelliseksi. ICT-investointien vaikutukset tunnistetaan toiminnan kehittämisen tasolla, mutta niitä ei ole kuvattu investointisuunnitelman tasolla riittävän täsmällisesti.

6. Menetelmät ja laatuseloste

6.1. Arvioinnin tietopohja

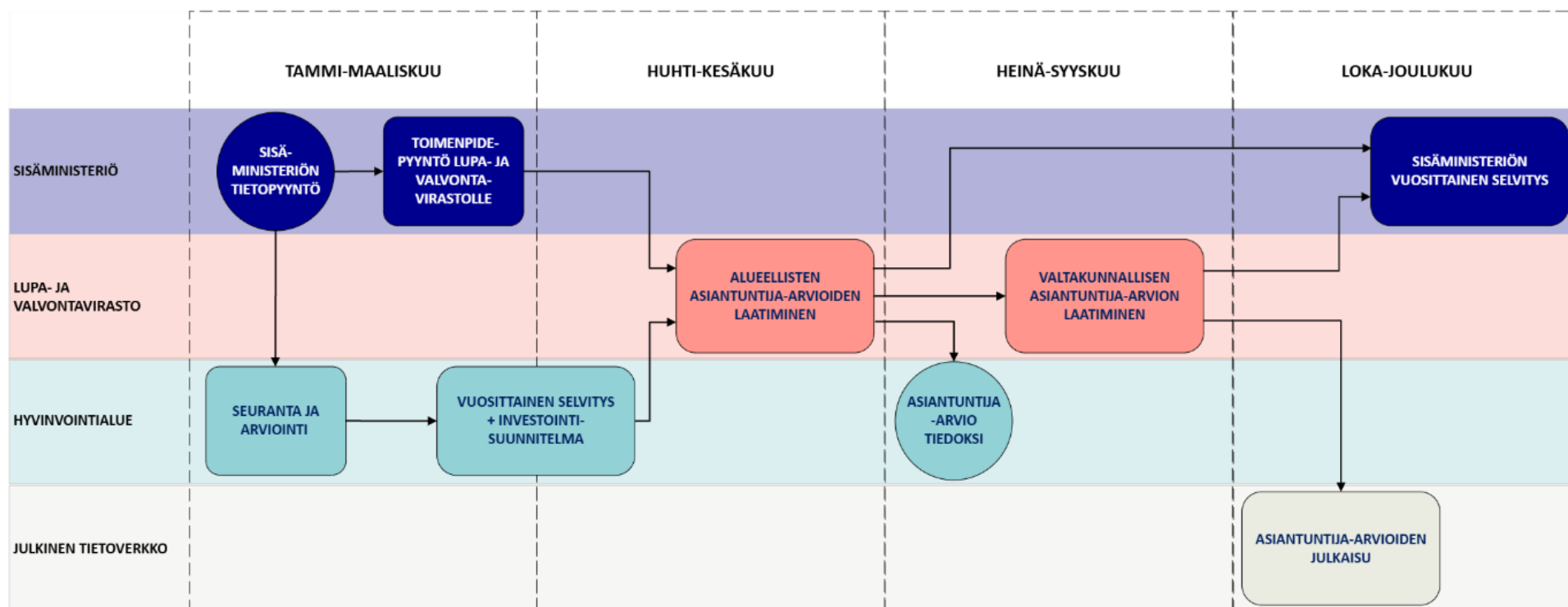
Lupa- ja valvontaviraston laatima asiantuntija-arvio perustuu sekä määrälliseen tietoon että laadulliseen aineistoon. Arvioinnin keskeisen tietopohjan muodostaa hyvinvointialueen vuosittainen selvitys. Asiantuntija-arvion pohjana olevaa tilannekuvaa on laajennettu hyödyntämällä pelastustoimen tilastojärjestelmästä (Pronto) haettuja tietoja sekä dokumenttiaineistoja järjestäjätahojen hallinnosta, toimintatavoista, suunnitelmista ja päätöksistä. Arvioinnissa on lisäksi hyödynnetty Lupa- ja valvontavirastojen valvontahavaintoja ja muita kansallisten viranomaisten laskelmia ja selvityksiä.

Asiantuntija-arvioiden valmistelu lähtee liikkeelle kunkin vuoden alussa, kun sisäministeriö lähettää tietopyynnön hyvinvointialueille sekä toimenpidepyynnön Lupa- ja valvontavirastolle laatia vuosittaiset alueelliset asiantuntija-arviot sekä valtakunnallinen asiantuntija-arvio pelastustoimen palveluista. Hyvinvointialueet laativat seurannan ja arvioinnin perusteella kerätyt tiedot hyvinvointialueen vuosittaiseen selvitykseen sekä investointisuunnitelman pelastustoimen osasuunnitelmaan, ja toimittaa tiedot sisäministeriölle sekä Lupa- ja Valvontavirastolle huhtikuun loppuun mennessä. Lupa- ja valvontavirasto laati touko-kesäkuun aikana alueelliset asiantuntija-arviot, ja toimittavat ne sisäministeriöön sekä hyvinvointialueille tiedoksi. Lisäksi Lupa- ja valvontavirasto laatii valtakunnallisen asiantuntija-arvion alueellisten asiantuntija-arvioiden pohjalta syyskuun puoliväliin mennessä.

Pelastustoimen asiantuntija-arviot julkaistaan julkisessa tietoverkossa Lupa- ja valvontaviraston verkkosivuilla lokakuun aikana. Pelastustoimen asiantuntija-arvioita käytetään sisäministeriön vuosittaisessa selvityksen lisäksi keskeisenä materiaalina vuosittaisten hyvinvointialueneuvotteluihin valmistauduttaessa sekä itse neuvotteluissa.

Tietopohja arvion tekemiseksi on koottu tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Asiantuntija-arvioon liittyvä prosessi on esitetty kuvassa 5.

Lupa- ja valvontaviraston pelastustoimen asiantuntija-arvion prosessi

Kuva 6. Asiantuntija-arvioiden laatiminen ja aikataulu.

6.2. Tietopohjan avoimuus, saatavuus ja laatu

Tilastollinen tieto on peräisin hyvinvointialueen tekemän vuosittaisen selvityksen lisäksi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmästä (Pronto), jonka aineisto muodostuu ennen vuotta 2023 toimineiden alueellisten pelastustoimen organisaatioiden sekä uusien hyvinvointialueiden pelastustoimen ylläpitämistä toimenpide- ja resurssirekistereistä. Muut tietolähteet ovat pääasiassa julkisesti ja avoimesti saatavilla olevia. Arvioinnissa käytetyn laadullisen dokumenttiaineiston tiedot on merkitty lähdeviittauksin. Tilastotiedot on poimittu suoraan rekisteristä ilman valtakunnallista tarkistusta. Lupa- ja valvontaviraston sekä aiempien aluehallintovirastojen raportit valvontahavainnoista ovat saatavissa virastolta tietopyynnöllä.

Muusta tietopohjasta poiketen alueiden kanssa käydyt keskustelut ja niiden aineistot eivät ole julkisia. Yhteisten keskustelujen kautta alueiden edustajat ovat osallistuneet arviointiin, ja heillä on ollut myös mahdollisuus kommentoida arvioinnissa käytettävää tietopohjaa.

Henkilöstön henkilötyövuosien jakaantuminen eri palveluluokkiin perustuu arvioon. Arvion tekemiseen ei ole valtakunnallista yhtenäistä ohjetta, joten eri pelastuslaitoksilla arviointi on voitu tehdä erilaisin menetelmin.

Lähteet ja arvioinnissa käytetty aineisto

Hyvinvointialueen asiakirjat

Etelä-Savon hyvinvointialueen investointisuunnitelman pelastustoimen osasuunnitelma 2027–2030.

Etelä-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätös vuosille 2025–2026.

Etelä-Savon hyvinvointialueen vuosittainen selvitys.

Julkaisut

Johtopäätökset pelastuslaitoksien valvontatehtävästä. Aluehallintovirastojen julkaisuja 290/2025.

[Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja \(2014\), Suomen Kuntaliitto.](#)

[Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje. Sisäministeriön julkaisu 2025:14.](#)

[Putoamisvaarallisella alueella työskentely pelastustoimessa. Sisäministeriön julkaisu 2021:6.](#)

[Ympäristövahinkojen torjuntavalmius pelastustoimessa 2025. Lupa- ja valvontaviraston julkaisu 5/2026.](#)

Tietojärjestelmät

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto Pronto.

Pelastustoimen ja varautumisen osasto, pelastustoimen yksikkö
Tampere 2026